Mājas Draugs

4. GADS . SEPTEMBRIS, 1953 8./41./NR.

... TAS IR DERĪGS,... KO UZTEIC TAS KUNGS
Mākslinieka Anša Bērziņa zīmējums 2.Kor. vēst. 10.nod. 18.pantam

MĀC. JĀNIS STRAUTNIEKS

KAS MUMS DARĀMS

KĀ tad bija, kad Jēzus staigāja Svētajā zemē? Daudzi, kas sajuta savas dzīves necienīgumu un nepilnvērtību Dieva priekšā, nāca pie Viņa jautādami: "Kas man jādara?" (sal. Lk. 18,18 u.sek.). Šis pats jautājums ir aktuāls arī šodien, un viņam jābūt ļoti aktuālam vismaz visu to dzīvē, kas, kā iepriekšējās pārdomās redzējām (skat. rakstu Mājas Drauga 7. nr-ā), dzīvā Dieva glābēja roku ir paši pie sevis piedzīvojuši un atzinuši - un nu tās pieskāriens vairs nav izdzēšams no viņu dzīves.

Būtu liels grēks šo jautājumu noslāpēt savās krūtīs, tikai tāpēc lai turpmākās dzīves dienas būtu ērtākas, lai Kristus nekā no mums neprasītu. Tāda kristieša vēl pasaulē nav bijis, no kuŗa Kristus nekā neprasa! Ko Viņš dodams prasa un prasīdams dod, tas ir bijis neskaitāmu cilvēku lielais un izšķirīgais piedzīvojums. Tas ir bijis saistīts ar neatvairāmu pārvērtību viņu dzīvē - pasaules bērnam vēršoties Dieva bērnā. - Sakait, vai lai tas tā nebūtu arī ar mums?

Nav grūti kādreiz nedarīt to, ko nedrīkstam; un ir cilvēki, kas lielā mērā šajā spējā ir progresējuši: bauslības aizliegumu "Tev nebūs!" viņi virspusīgi tīri labi prot respektēt; te ir tā pati ievirze, kas atgādina Lk. 18,18 sek. pantus. Bet grūti gan var būt, un pat - līdz grēkam grūti, darīt, kas mums ir jādara un ko vai nu negribam redzēt vai - neredzam. Šinī ziņā visi grēkojam varbūt sevišķi daudz, un tādēļ arī šajā vietā nejautājam galvenā kārtā pēc "nē", bet pēc "jā": "tev nebūs!" vietā pēc imperātīva "tev būs!"

Cilvēks dzīvo, ielikts laikā, un mūsu laiks mums ir uzspiedis savu īpašu zīmogu: mēs esam drošībā, bet arī nezināšanā par nākotni. Pasaule viļņojas; pār cilvēci vēl arvien ir pacelta Dieva piemeklētāja roka, cilvēki aizvien vēl grib dzīvot paši sev, ne Dievam un caur Dievu - savam tuvākajam. Kāds ir šinī mūsu - tavā un manā - īpatnējā situācijā trimdinieka uzdevums, kam viņš ir izglābts: klusēšanai vārdos un darbos, savas dvēseles ietērpšanai akmenī jeb - jaunai atmodai, dzīvai liecībai, pārtapšanai Dieva spēkā?

Uz jautājumu, kā cilvēkam izpildīt Dieva gribu, nav viegli atbildēt, un šādu atbildi arī nemaz nedrīkst dot ar vieglu roku. Pa lielākai daļai ar vispārējām rēgulām šeit nav palīdzēts. Dievs katru mūs sauc savā vārdā, katram mums viņš savu uzdevumu devis, un, piemēram, aicinājums, ko saņem žēlsirdīgais samarietis, mūs katru var pārsteigt savādākā veidā.

Bet kamēr konkrētais aicinājums un konkrētā atbilde atsevišķajos gadījumos atšķirsies, par visiem un uz visiem gan varam teikt, ka cilvēka uzdevums vienmēr un visur ir - uzklausīt un paklausīt tajā brīdī, kad Dievs viņu sauc. Lai cilvēks darītu ko darīdams un lai kā mēs atšķirtos viens no otra, vissvarīgākais un varbūt vienīgi svarīgais šinī dzīvē ir - kā mēs sevi noliecam Dieva gribas priekšā. Vai mēs Dievam tuvojamies uz ceļiem, kas saliekti bijībā un paklausībā, jeb arī lūkojam saglabāt savu autonomiju, maldīgi iedomādamies it kā mēs bez Dieva varētu iztikt. Dieva atzinēja vai noraidītāja īstenībā nav mūsu prāta liecība "par" vai "pret", bet mūsu griba - vai tā lokās vai nelokās Dieva gribai. Bet nekāda locīšanās neizdodas tikai ar vārdiem vien, jāseko stājai, kur dabisko egoismu cenšamies pārvarēt mīlestības vārdā.

Ir dīvaina lieta ar šo egoismu - Dievs un viņš mūsu krūtīs vienā reizē nevar sadzīvot! Tāpēc arī pasaule Dievu cenšas izstumt no dzīves, labi ja atstājot Viņam mazu vietiņu kaut kur ārpusē. Dzīvi sadala it kā sektoros, kas katrs funkcionētu pats pēc savas, tikai viņam īpatas likumības. Par vienreizīgi satriecošu piemēru šinī ziņā ir kļuvusi politikas sfaira, rādīdama, kur aizgājusi resp. kur novesta cilvēce, ja politikas jautājumus grib atrisināt ar metodēm, par kuŗām saka, ka tās atbilstot šim laikam īpatai dinamikai, bet kuŗas, izrādās, ir pretrunā ar Dieva gribu pasaulē. Un tālāk - izstumjot Dievu no saimniecības laika - mēs dabūjam visperfektāko visu cīņu pret visiem, kuŗā galu galā jātriumfē neierobežotajam, patvaļīgajam egoismam, kas nebūs saistījies ne ar kādiem kristīgās mīlestības un taisnības principiem. Un tā joprojām, dzīvi mēs saskaldām daudzos atsevišķos laukos, par kuŗiem mēs sakām, ka tie eksistē paši pēc savas likumības, ar kuŗu Dievam nav nekādas daļas! Lai Dievs paliek debesīs, dzīvē valda cilvēks, kas grib būt laimīgs un pats sev dod likumus un priekšrakstus savas laimes iegūšanai un saglabāšanai!

Te nu ir tā vieta, kur sākas mūsu uzdevums, ja esam to pulkā, kuŗi atzīst, ka Dievs ir mūs izglābis un šeit atvedis un ka dzīvais Dievs taisni ar to mums uzskatāmi ir parādījis, ka Viņam - un tikai Viņam vienam pašam - pieder visas dzīves sfairas un ka Viņš ir suverēns kungs pār cilvēci - ir kaŗā, ir mierā, ir glābjot, ir žēlojot, bet arī sodot un pārmācot.

Izglābtais un apžēlotais lai tad ir tas, kas apzinās, ka viņš savā dzīvē nevar darīt tā, it kā tajā būtu vēl kāda sfaira, kas nepiederētu Dievam! Vispirms ar lielu neatlaidību sevī pašā, bet, tālāk, arī citos stādīsim un kopsim un paudīsim kā dzīves lielo un kardinālo patiesību atziņu, ka mīlestība, kas pasaulē ienākusi ar Jēzu Kristu, mums ir jāsaņem - kaut arī saviem vājajiem spēkiem - jādod tālāk, jādod bez mitēšanās, bez rezervēšanās! Pasaules egoismam, beziežēlas dzīvei pret brāli pretim ir jāliek pateicīgā, no iznīcības un no "vergu nama" (sal. 2. Moz. 13, 3) izglābtā jaunais dzīves ievirzījums, kuŗu diktē sirds, kas grib piederēt Dievam. Apustulis Pāvils, kuŗam notikums ceļā uz Damasku ir liela glābšana, glābšana no nāves un no velna varas, arī nevar vairs citādi - viņš meklē nevis savu, bet daudzu citu labumu (sal.1. Kor: 10,33), lai liela augtu Dieva valstības ēka. Pasaules egoismam, kas draud mūs visus samaitāt un aizvest postā, ir jāliek pretim Kristus likums, kuŗa iedzīvināšana pasaulē ir tavs un mans, visu mūsu darbs. "Nesiet cits cita nastas, tā jūs izpildīsiet Kristus likumu!", pamāca mūs apustulis (Gal. 6, 2).

"Nesiet cits cita nastas" - ir jābūt arī šodien mūsu tautas, bet vispirmā kārtā manai paša parolei. Tai vajadzētu būt kā aksiomai, kas atspoguļojas izglābto un apžēloto dzīvē, jo "pilsēta, kas stāv kalnā, nevar būt apslēpta". Mēs nevaram paktēt vairs ar sa-

vu vājumu. Kā Dievs ir iežēlojies par mani, tā man būs mācīties iežēloties par savu tuvāko. Kur šīs iežēlas nav un kur, galvenais, pāri šai iežēlai neceļas un nereālizējas aktīva griba palīdzēt, tur mūsu kristīgums kļūst stipri problēmatisks. Ko labu nozīmē zināt, kas man jādara, ja es tomēr to nedaru? Teologs Emīls Brunners ar ironiju piezīmē, ka Bībeles patiesībās pat uz visrigorozākajiem jautājumiem velns pierādītu savu māku orientēties ar visspožākajām sekmēm. Bet ko tas viņam līdz - jo šis tumsas spēks paliek tāds, kāds viņš ir - arī ar visām iespējamām zināšanām un atziņām! Un kur tumsas spēka sēkla mums sirdī ir iekaisīta, tur nav ne iežēlas, ne mīlestības. Bet cilvēks bez iežēlas un mīlestības ir tikai cilvēka karikatūra, tikai pēc savas bioloģiskās būtes cilvēka vārda nesējs!

Tie brāļi un māsas, kas mums palikuši Eiropā, slimnīcās, veco ļaužu mītnēs, nometnēs - bezdarbā un trūkumā - lai nav aizmirsti! Ja dažreiz atskan lepošanās ar to, kas līdz šim šinī virzienā darīts, tad tas tomēr ir ļoti maz, smieklīgi maz - ja sevi nostādām Dieva vaiga un nevis paši savas atestācijas gaismā. Un ļoti aktuāls dažos gados var kļūt arī jautājums par palīdzību brāļiem un māsām tepat, šinī zemē. Vecākie gada gājumi kļūst ik dienas vecāki, tos piemeklē slimības, zūd darba spējas. Jau tagad zināmi gadījumi, kur cilvēki nonākuši ļoti kļūmīgā stāvoklī. - Vai nepalīdzēsim, vai ļausim visam ritēt pēc pašplūsmes? Vai arī mēs atbildēsim pēc pazīstamā parauga: "Kāda man daļa gar manu brāli? " Kas Dievu bīstas un mīl, tas tā nevar rīkoties. Bet Dievu nebīties mūsu situācijā būtu ne tikai grēks, bet tīrais neprāts, arī no to puses, kas šķiet šeit sevi tīri labi "nodrošinājuši" un kas, nereti, ir visneatsaucīgākie brāļu mīlestībai.

Daudzās savās dzīves nozarēs esam nonākuši pie vārda, pie fražu inflācijas. Tas tādēļ, ka uz Dievu aizvien vēl neraugāmies pietiekami nopietni un savu dzīvi nenostādām Dieva vaiga priekšā. Bet vienīgais mūsu un visas pasaules ceļš ir atpakaļ pie Dieva un viņa - Vārda. Un te nu ar apustuli apņemsimies pildīt Kristus likumu - nest viens otra nastas. Mūsu pateicībai Dievam jāpārvēršas kalpošanā savam tuvākajam, neaizdarot acis tur, kur mūsu palīdzība vajadzīga. Bodelšvings sen., kuŗa mūža darbs saistās ar Bēteles žēlsirdības iestādi, ir kādreiz teicis, ka cilvēkiem jāpriecājas, ka nav velti jādzīvo virs zemes, bet ka mums ir nožēlojamie un nelaimīgie, kuŗiem mēs varam kalpot, it kā tie būtu Jēzus pats. Un bīskaps Lilje, runādams par mūsu laikmeta ciešanām, tuvojas tā problēmām ļoti raksturīgā pieskares punktā, kad viņš saka, ka mums ir savs neizmantots ciešanu kapitāls, kas var kļūt par lielas svētības kapitālu, "jo tur, kur ir tik daudz ciešanu, kā mūsu ģenerācijai, tur vajadzētu būt arī daudz spēka - uz labo un daudz saudzības un bijības pret otru cilvēku un viņa smago likteni".

Gribam nobeigt ar Brunneru, ka cilvēks pēc savas būtības radīts nekam citam tik daudz - kā mīlestībai. "Mīlestībā izšķiras viņa dzīve..., ticībā cilvēks nāk pie īstas mīlestības..., pie agāpes". Kā Svētajā zemē kādreiz, tā šodien šeit Dievs atbild, ja mums sāp mūsu nepilnība, kuŗas gaŗajā ēnā dažkārt izdziest arī mūsu vājā pateicība par visu žēlastību, kas mums notikusi. Tādēļ tad nu pateicībā dzīvosim Dieva slavai un žēlsirdībai uz savu tuvāko. Vai būtu teikts par daudz, vēloties: lai mēs būtu tie, kas ikvienam ikdienā atgādina šo patiesību? Bet spēku tam dos pazemīgā lūgšana: "tā ir vienīgais ceļš uz ticības žēlastību". (A. Vinigs).

PRĀVESTS E. BERGS

PILNĪBAI PRETĪ

Redziet, Es jums esmu devis spēku... Tomēr nepriecājieties par to, ka gari jums paklausa, bet priecājieties par to, ka Jūsu vārdi ir ierakstīti debesīs. (Lūk. ev. 10, 17-20)

Lasot šos vārdus, man nāk prātā kāds jauns students, ar kuŗu kādu laiku biju kopā universitātē. Viņš bija sevišķi apdāvināts jauneklis, kas jau vidusskolu bija beidzis ar uzslavu un drīz vērsa uz sevi arī profesoru uzmanību. Arī studentu sabiedrībā viņš spēlēja lielu lomu. Viņš bija uzcītīgs, nopietns, centīgs, stingrs noteikts raksturs, lai gan viņam kā katram cilvēkam bija arī savas negātīvās īpašības - zināma valdīšanas kāre. Bet katrā ziņā no viņa gaidīja lielas lietas.

Bet tad viņš saslima ar aklās zarnas iekaisumu. Kad viņš griezās pie ārsta, slimība jau tā bija progresējusi, ka operācija vairs nebija iespējama, un ārsti vairs nedeva nekādu cerību. Viņam jaunam bija jāmirst, pēc mūsu domām pārāk agri, jo viņš nemaz nedabūja savas bagātās spējas attīstīt un nodomātos darbus veikt. Viņš tikko bija sarakstījis zinātnisku darbu. Viņa draugs to pārrakstīja un iesniedza fakultātei sava drauga vārdā. Par darbu piesprieda zelta medaļu, bet godalgotais students vairs neatradās starp dzīvajiem.

Šim jauneklim bija zināmi panākumi dzīvē, bet no viņa gaidīja vēl vairāk. Vai tomēr nebija jāsaka: salauzta dzīve, bez cerētiem rezultātiem?

Universitātes draudzes mācītājs vairākkārt bija apmeklējis slimnieku. Izvadot to uz pēdējo dusu, viņš savā bēru runā tēloja slimnieka cīņu ar nāvi. Slimnieks pats zināja, ka viņam jāmirst. Viņš cīnījās ar domām: kamdēļ tik agri šī dzīve jāatstāj, kas būs pēc nāves? Bet beigās viņš uzvarēja šaubas un mirdams varēja teikt: es ticu, ka es pēc nāves dzīvošu.

Vai šī ticība nebija viņa mūža galvenais panākums, un vai tas nav katra cilvēka mērķis, nākt pie ticības mūžīgai dzīvei?

Ne vienmēr cilvēks sasniedz spraustos mērķi. Dažkārt viņu pārsteidz nāve, dažkārt ronās citi kavēkļi, kuŗi neļauj viņam iesākto darbu pabeigt. Dažkārt ļauni spēki iznīcina labu darbu. Bet ja darbiniekam, atstājot šo pasauli, jāpamet uzdevums neizpildīts, vai varam teikt: viņš velti ir dzīvojis un strādājis? Dažkārt cilvēks pats neredz sava darba panākumus, tie parādās tikai vēlāk, kad viņa paša šinī pasaulē vairs nav. Kas tad vi-

ņam ticis no pūlēm, varbūt negulētām naktīm un upuriem? Vai viņš dzīvojis tikai nākamām paaudzēm, pats sev personīgi neiemantodams nekā?

Kristus skatās citādi uz darba panākumiem. Septiņdesmit izsūtītie mācekļi priecādamies atgriežas un stāsta savam Kungam par lieliem sasniegumiem. Ļauni gari viņiem padodas, viņi spēj pārvarēt neiedomājami lielus šķēršļus. - ''Es redzēju sātanu kā zibeni no debesīm krītam!'' Un Kristus priecājas līdz ar viņiem. Bet ja arī tie ir panākumi Dieva valstības darbā, tie tomēr nav galvenais. ''Nepriecājieties par to, ka gari jums paklausa, bet priecājieties par to, ka jūsu vārdi ir ierakstīti debesīs!'' Ko tas nozīmē?

Mēs spriežam pēc ārējiem panākumiem, pēc atzinības, kuŗu cilvēks gūst savā darbā. Ja tās trūkst, tad dzīve liekas mums bezsekmīga, lieka. Bet šis spriedums ir nepareizs. Ārējie panākumi atkarājas no Dieva. Viņš var tos dot un var tos arī nedot. Viņš noteic cilvēka darba panākumus, bet mērķis ir cilvēks pats, viņam jātuvojās pilnībai.

Katrs cilvēks grib kautko darīt. Šās tieksmes ir Dieva dotas. Cilvēks jūtas neapmierināts un nelaimīgs, ja viņš nevar darboties. Darba panākumi tomēr stāv Dieva rokā, Viņš dod tos pēc savas gribas. Bet ja darbinieks arī neredz ārējos panākumus, viņš tomēr velti nestrādā, jo viņš pats aug savā darbā. Jo augstāki ir cilvēka mērķi, jo vairāk, izpildot savu uzdevumu, viņš pats aug. Viņš jūtas lielā darba necienīgs, viņam vajadzētu labākam būt. Viņš cenšās atsvabināties no savām kļūdām, lai ar lielākām sekmēm veiktu darbu. Darbs liek viņam augt, iet pretī pilnībai. Arī neveiksme darbā un ciešanas ved mūs pa šo ceļu, ja tās tikai saņemam no Dieva.

Bet pilnību še neviens nesasniedz. Mēs ejam pretī mērķim, mēs tuvojamies tam, bet jo tuvāk tam nākam, jo vairāk jūtam, cik tālu no tā vēl atrodamies. Mērķis šinī pasaulē nav sasniedzams, tas ir sprausts mūžībā. Mēs nonākam līdz mūžības vārtiem, mēs redzam, ka tur spīd gaisma. Atvērt mūžības vārtus mēs nevaram. Mums jācīnās še, lai mēs reiz būtu cienīgi ieiet mūžībā un iegūt pilnību. Pilnībā esam aicināti, tādēļ gādāsim par to, ka mūsu vārdi ir ierakstīti debesīs, un mēs par to priecājamies!

MĀC. H. JESIFERS

DAŽI VĀRDI PAR BAZNĪCAS APMEKLĒŠANU

II

VĀRDS ''baznīca'' ir ienācis latviešu valodā no krievu valodas, sakarā ar pareizticīgās baznīcas pirmajiem soļiem dažos latviešu apgabalos 10. un 11. g.s. Tulkojumā vārds ''baznīca'' nozīmētu ''Dieva nams''. Ar laiku esam pie šī vārda tā pieraduši, ka to vairs neuzskatām par svešvārdu. Šo vārdu lietojot, pirmām kārtām domājam par kulta vietu, celtni, kuŗā sapulcējas kulta ļaudis. Pēc Vecās derības liecībām, piem. 2. Moz. 40 un citur, šādus saiešanas namus cilvēki cēluši, pamatojoties uz Dieva atklāsmi un nosaucot šīs vietas par svētām. Vecajā derībā īpaši daudzināts Zālamana celtais dievnams Jeruzalemē. Tur un arī sinagogās sava Tēva gribu pasludinājis arī Jēzus, norādot, ka šim namam ir jābūt lūgšanas namam (Mat. 21, 13). Jēzus vārdi ''Noplēsiet šo templi un trijās dienās es uzcelšu jaunu'', ir teikti citā sakarībā un pavisam citā nozīmē, nebūt nevēršoties pret saiešanas namu, baznīcas vajadzību.

Kristiešu vajāšanas laikmetā, tas ir līdz 4.g.s., katrs, kas sevi uzdrošinājās nosaukt par kristīgo, bija sevi apzīmogojis par oficiālās sabiedrības naidnieku. Šīs vispārējās noskaņas dēļ pirmkristiešu draudzītes sanāca kopā slepeni, daudzreiz par sanāksmes vietām izraudzīdamas nomaļākas, atstātas vai pat tuksnešainas vietas. Romā kristieši izmantoja pazemes kapenes, tā saucamās ''katakombas''. Šāda sanākšana vienmēr saistījās ar dzīvības briesmām.

Lasot par šiem kristiešu vajāšanas laikiem un kristiešu dedzību pulcēties kopā, izraisās dažādas pārdomas un jautājumi. Bet visvairāk gribas apstāties pie iemesliem, kas viņus spieda sanākt kopā, ja tas viss bija saistīts ar tik lielām briesmām. Pašreizējos apstākļos dzīvojot, mūs vairs neskar vajātāju rokas, un tāpēc grūti nāktos izprast to cilvēku pārdzīvojumus, dvēseles noskaņas un vajadzības tik sirmā senatnē. Un tā kā kristieši sanāk jo projām, tad domāju, nebūšu daudz kļūdījies, meklējot tos pašus iemeslus arī mūsu laikmetā.

Ja nu šāda kristiešu sanākšana - dievkalpojumi pa šiem 20 g. simteņiem nav izzudusi resp. zaudējusi ''stilu'' kā kāds novecojies paradums, kas ar laiku kļuvis nenozīmīgs, tad šis pats fakts arī jau liecina, ka še nav darīšana ar kādu laikmetīgu parādību vai cilvēku izdomu, kas rītdien varētu arī izpalikt un tā vietā nāktu atkal kaut kas jauns, kā tas parasti notiek ar ikdienišķām lietām. Dievkalpojuma formas var mainīties, bet kodols ir palicis nemainīgs.

Kas tad nu ir dievkalpojuma kodols, kas to saglabājis līdz mūsu dienām? Lai atbild šo jautājumu tas, kas to iestādījis, proti Jēzus Kristus. ''Kur divi vai trīs sapulcināti manā vārdā, tur es esmu viņu vidū.'' (Mat. 18,20). Šis apsolījums ir arī dievkalpojuma kodols un pamatlikums. Tātad tie, kas ir sapulcināti kopā Kristus vārdā piedzīvo paša Jēzus Kristus klātesmi. Par to, pat visradikālā veidā, liecina Jaunā derība, stāstot par notikumiem uz Emavas ceļa (Lūk. ev. 24, 13-24) un aiz slēgtām durvīm (Jāņa ev. 20, 19-31). Lasītājs Bībelē atradīs arī vēl citas tamlīdzīgas vietas. Sacītam pievienojas arī neskaitāmu tūkstošu kristiešu personīgās liecības, kā un kādā veidā tie ir dievkalpojumu laikā piedzīvojuši dievišķās atklāsmes iedarbību sevī. Daudzo faktu dēļ nav iespējams šai īsajā rakstā tiem pat pieskarties, taču es gribu še vismaz dalīties savos personīgos piedzīvojumos.

1940/1941. - bolševiku valdīšanas gadā Rīgas draudžu mācītāji prāv. E. Berga vadībā sapulcējās uz lūgšanas brīžiem vienreiz nedēļas vidū, plkst. 8 vakarā, Māras baznīcas blakus telpās. Sanāksmes bija slepenas, un kaut gan bija savs risks tās apmeklēt, tomēr viņu svētība bija liela un vairāk vērta kā viss cits. Vismaz par sevi to varu teikt. Atceros kā šodien prof. E. Rumbas lekciju par kristiešu uzdevumiem un pienākumiem pārbaudījumu laikos. Lekcija bija nopietna, un tā mūs visus turēja savā varā. Kad viņš, dziļi pārliecināts, teica, ka nu

arī mums ir pienācis laiks apliecināt Kristu ne tikvien vārdos un ikdienas darbos, bet arī ar savu miesu un asinīm, jo laiks ir nopietns, tad nezinu, kā tas notika, bet šajā brīdī manā acu priekšā nestāvēja vairs vīrs, kuŗa vārds bija prof. E. Rumba, bet gan pilnīgi nepersonāla būtne, kuŗas vārdi manī atbalsojās kā lielas patiesības apziņa, ka citādi arī nemaz nevar būt. Tas tā ir, un tā tam jābūt. Tajā brīdī bailes no nāves un negribēšana mirt (biju tikai 25 g.v.) bija zudušas. Jēzus vārdus "Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība" dzirdēju itkā no Viņa paša mutes.

Tas bija pārdzīvojums un pie tam tik īpats, ka tas ir atstājis lielas pēdas manā personīgajā reliģijas pasaulē. Bet tā kā es neesmu nekas, tad lai šinī lietā izsakas mūsu lielais ticības reformātors Mārtiņš Luters. Viņa vārdi Torgovas pils baznīcas iesvētes dienā 1544.g. ir klasiski. "Dievnamā nebūs notikt nekam citam, kā mūsu mīļajam Kungam pašam uz mums runāt caur savu svēto vārdu".. Tā arī Dieva vārdam luteriskā evaņģeliskā baznīcā ierāda centrālo vietu. Spredikis ir dievkalpojuma centrā. Dievvārdu sludināšana un pareiza izskaidrošana ev. lut. baznīcā ir ļoti nopietna un svarīga lieta. Caur to ikviens cilvēks saņem Dieva atklāsmi, dievišķās patiesības un spēkus. Tamdēļ Luters arī Dieva vārdu nosauc par pirmo žēlastības līdzekli, un apustulis Pāvils, to izmanot, varēja liecināt: "Es nekaunos no Kristus evaņģelija, jo tas ir Dieva spēks."

Tātad, tur, kur sludina šo evaņģeliju, ir atrodama Dieva atklāsme un Dieva spēks visā viņa daudzveidībā un dažādībā: gan tāds, kas piešķir cilvēkam to mieru, ko pasaule nevar dot, gan izlīdzina pārkāpuma nastu, gan nožāvē asaras, gan stiprina to turpmākā solī, gan dod izmanīt vislielākās vērtības, gan piešķir harizmatiskās dāvanas, gan arī dod visai dzīvei gaismu, aicina uz tuvāk mīlestību u.t.t., lai cilvēks varētu tikt savā garīgajā attīstībā uz priekšu.

Nedomāju, ka esmu uzskaitījis visu, ko dod Kristus evaņģelija sludināšana. Bet arī teiktais jau ir pietiekami daudz. Ir taču nenoliedzama patiesība, ka bez tām mantām, ko saņemam Kristus evaņģeliju klausoties, vairs nemaz nevaram iztikt. Vienmēr taču acu priekšā stāv tās zemes tumšais un asiņainais biedinātājs rēgs, kur Kristus evaņģelija sludināšana noliegta.

Prof. J. Feders - Kapsēta

Ir patiesi nožēlojami, ka cilvēki šo priekšrocību pietiekami neizmanto. Dodot priekšroku acumirklīgām vērtībām, balstoties tikai uz saviem šauriem personīgiem uzskatiem un iedomām, tie viegli nonāk elku kalpībā - pagānismā. Paldies Dievam, kristiešu reliģiskā dzīve nepamatojas cilvēku gudrībā, bet paša dzīvā Dieva atklāsmē, kas cilvēkam dāvināta un ko varam saņemt reāli caur Viņa vārdu, ko sludina baznīcā. Minēšu še dažus zīmīgus faktus. Atceros no nometnes laikiem kādu vecomāti, kas audzināja tris mazbērnus. Kādā svētdienas rītā, ejot uz dievkalpojumu, un redzot, ka mūsu ceļi šķiras, aicināju to ar bērniem nākt līdz. Atbilde bija šāda: "Ak, es jau aiziešu savu Dieviņu pielūgt tepat uz mežiņu." Liekas, vecās mātes valodā nekas ļauns nebūtu. Katrs jau dara kā grib, un Dievu pielūgt var arī klusībā. Tas nav nepareizi. Bet šīs vecās mātes dzīves vispārējā nostājā un satiksmes veidā ar cilvēkiem neko nevarēja manīt, ka viņa pielūgtu to Dievu, kas atklājas Kristus evaņģelijā.

Brāļi Kaudzīši "Mērnieku laikos" Ķenča personā pasaka to pašu. Ķencis, braucot pie mērnieka, var tā lūgt, lai nu tas vislabākais zemes stūrītis tiktu piešķirts viņam un tikai viņam, jo viņa personīgais Dieva jēdziena uztvērums to atļauj.

Šādu maldīšanos var vienīgi novērst, saņemot tīro Dieva atklāsmi caur Kristus evaņģeliju, ko sludina Kristīgā baznīcā savās sanāksmēs - dievkalpojumos. Tā ir bijusi nepieciešama i Jēzus mācekļiem, i pirmiem kristiešiem un nepieciešama ir arī mums.

Laimīgākais brīdis

KAD 1897. gadā no Leipcigas misijas biedrības saņēmu ziņu, ka tur pēc Lieldienām sāksies jauns kurss un esmu tajā uzņemts, kaimiņi sāka mani atrunāt: melnie Āfrikā mani nositīšot un apēdīšot. Tikai mans nelaiķa tēvs Indriķis, vienkāršs strādnieks, ar manu soli bija pilnīgi mierā un izvadīdams mani svētīja ar 121. Dāvida dziesmas vārdiem.

Pēc semināra kursa pabeigšanas 1903.g. augusta pirmajās dienās, pēc 7 nedēļu ilga ceļojuma es nonācu Mambas misijas stacijā Kilimandžaro milzu kalna pakājē. 1905.g. noliku eksāmenus kidžago un kisuahali valodās un uzņēmos man jau agrāk norādīto misionāra darbu pāris stundu atstatajā Mvikas apgabalā, kur bija tikai vienkārša skolas ēka. Pirms vēl ļietus periods sākās, par simts rupijām (apm. 130 markām) uzcēlu mazu būdiņu, kur pārgulēt, un jau 1906.g. jūnijā varēju kristīt pirmos 26 katechumenus. Līdz pirmā pasaules kaŗa sākumam man bija jau 620 dvēseļu liela draudze. Bet drīzi pēc tam manu darbu pārtrauca. Agrākās vācu kolonijas pārņēma angļi, un 1920. gadā mūs izraidīja. Pēc 17 darba gadiem nācās atstāt ziedošu misijas staciju ar baznīcu, citām vajadzīgām ēkām un iekoptu dārzu. Mocīja jautājums: vai iezemiešu draudze bez eiropieša uzraudzības neizniks?

Atgriezies Vācijā, Drezdenē, izturēju jaunu pārbaudījumu un tiku ordinēts mācītāja amatā. Līdz 1937. gadam to pildīju Saksijā. Savu Mvikas draudzi Āfrikā tomēr nebiju aizmirsis, kaut gan vēstulēm apmaiņīties nevarēju. Tas visu šo laiku bija aizliegts. Vienīgais sakars palika lūgšanas.

1952.g. augustā pilnīgi negaidot no Mvikas saņēmu trīs vēstules. Vienu rakstīja skolotājs Manase Lavno, otru glīti uz mašīnas bija rakstījuši trīs manis kristīti draudzes locekļi Ndesario Mlai, Sebedajo Njau un Abeli Male. Trešo rakstīja divi, gados jaunāki, bet pēc vārda pazīstami (esmu tak 32 gadus prom no Mvikas!), tagadējie mācītāji Kalebs Mangesho un Natanaels Ngovi.

Lūk, viena no tām: "Mūsu mācītāj misionār Štamberg, mēs Tevi sirsnīgi sveicinam un apjautājamies, vai Tu esi pie dzīvības ar savu bibi (sievu) un bērniem. Ceram uz Dieva Kunga žēlastību, ka visi esat sveiki un veseli. Mēs paši, Dieva apžēloti, esam pie dzīvības un veseli. Mēs gauži priecājāmies dzirdēdami, ka mācītājs Stefano Moši, Rubena Moši dēls, brauks pie Jums uz sapulci Udachi (Vācijā), un priecājāmies, ka varam dot līdzi vēstules un sūtīt Tev dažas ziņas par mums, sākot no tālaika, kad Tu no mums esi aizgājis.

Mūsu virsaitis Ndemasi tapa kristīts un nosaukts jaunajā vārdā par Zalamanu, bet viņu jau sen Dievs aizsaucis. Tas cilvēks, kuŗš tagad ir mūsu virsaitis, ir mirušā Zalamana dēls, vārdā Kojanga. Arī viņš ir kristīts, un viņa jaunais vārds ir Hariabdieli.

Mūsu draudzē tagad ir 7875 draudzes locekļi. Mēs esam ar Dieva palīgu uzcēluši lielu baznīcu bez misijas kases palīdzības. Tā ir mūŗa ar skārda jumtu un cementa grīdu, un tajā vietas vismaz 2000 cilvēkiem. 1940. g. 28. jūlijā to iesvētīja. Esam iesākuši celt baznīcu arī Kondena apgabalā, tur, kur agrāk Joels Mariki turēja skolu. Mūŗi ir jau gatavi, jāgādā tikai spāres jumtam.

Mvikā mums tagad ir 10 skolas ar 42 skolotājiem. Mums ir divi mācītāji, vārdā Kalebs Mangesho un Natanaels Ngovi, vecā Jeremija Ngovi dēls. Skolotāji, kas palīdz sludināt dievvārdus un sagatavot kristāmos, ir Filips Kivelu, Manase Lavno, Lūka Maviki, Naftalis Ļimo un Davidi Urio. Viņus un mācītājus algo pati draudze bez misijas kases palīdzības. Baznīcas kase ir mūsu pašu rokās un grāmatas ved īpašs karani (rakstvedis), ko algo draudze. Viņa vārds ir Zefanja, Loti Ngovi dēls. Mēs uzcēlām draudzes māju ar 4 istabām. Viena ir mācītājam, otra karanim, trešā ir noliktava un ceturtā sapulcēm draudzes vecājiem, kuŗu skaits ir 46.

Mēs Tevi un Tavu bibi (kundzi) un bērnus no sirds sveicinam. Dievs Kungs lai mums dod iespēju Tev vēlreiz rakstīt. Ja mums nav novēlēts vēl reiz šai pasaulē redzēties, lai Dievs mums dod, ka redzamies tur augšā pie Viņa. Āmen!

Lūdzams nedusmojies un nesaki, ka esam Tev rakstījuši, lai varētu lielīties. Bet mēs gribam Tev tikai paziņot par Tavu pirmo draudzi Mvikā, cerēdami, ka Tu par to sajutīsi drusku prieka.

Palieci Dieva mierā, bvana (kungs), mēs esam Tavi bērni šeit Mvikā.

Nsedario Mlai. Sebedajo
Njau. Abeli Male."

* * *

Mani bērni nav maldījušies. Es tiešām sajutu prieku, jo laimīgākais brīdis veca misionāra mūžā ir tas, kad pēc gadiem ilgas neziņas, viņš dzird, ka viņa darbs bijis svētīts. Un kā lai tas nebūtu svētīts? Tas taču darīts Kristus vārdā! Sal. Mt. 28,19. 72. Dāvida dziesmā, kur kopš seniem laikiem saskatīti norādījumi uz Kristu, teikts:

Viņa vārds paliks mūžīgi;
kamēr saule būs -
Viņa vārds vairosies,
un tajā svētīsies;
visi pagāni Viņu slavēs.

* * *

Misionārs Fricis Štambergs dzimis 1871.g. 9. decembrī Kuldīgā, apmeklējis pagastskolu Cērē, mācījies par kalēju un no 1892.-96.g. pavadījis Novogeorgijevskas cietoksnī kaŗa klausībā. No 1897.-1903. g. mācījās Leipcigas misijas seminārā, ordinēts 1903.g. 31. maijā slavenajā Toma baznīcā Leipcigā 1912/13.g. viņš apm. pusotru gadu bija Latvijā un kādās simts vietās runāja par misijas darbu, tādā veidā to ļoti popularizēdams. Arī latviešu avīzēs un īpaši "Evaņģelija Gaismā" parādījās viņa vēstules un ziņojumi. Tagad Štambergs dzīvo Lauterbachā Saksijā.

E. Ķ.

H. KREICERS

To tev, bēdu dveselīt, būs zināt

II

DAUDZ gaišāk izskan kalpa Bungatiņa mūžs viencēlienā Sestdienas vakars.

Jaunībā viņš bijis stalts puisis, paticis meitām; diezgan arī pelnījis, bet, Pupiņas vārdiem runājot, ''silta cilvēka rociņā nauda izkūst kā sniegs saulītē'': Bungatiņš daudz nav iekrājis un vecumā ir nevarīgs pagasta nabags, ko vadā no mājas uz māju, lai saimnieki viņu izmitinātu. ''Kam, jauns būdams, neiekrāji naudas? Nu varētu griezt procentes un dzīvot kā kungs,'' saka savtīgā mantrause Marenīca. Muļķis esot bijis - lāpījis citus ar savu ādu, un nu pašam jāmētājas citiem par kājmināms. Un Bungatiņu pašu sāk mocīt pārmetumi: laikam tak tā būs bijis, citi ar tā domā. Pupiņa, šī Ilzes, Anužas un Kukažiņas līdzniece, nu ir tā, kas viņu mierina un palīdz atgūt līdzsvaru. Pupiņa: Bungatiņ, brālīt, tie taisnie to pasauli uzvar. Tiem citiem tā pieder. Bungatiņš: Pupiņ, kad tu biji jauna, tad tu dziedāji skaisti kā lakstīgala. Nu, kad tu esi veca, nu tu runā gudri kā balodis. Kas tad tā pasaule ir? Pupiņa: Viss, mīlīt, kas nepušķo dvēselītes: lepnums, kārums, dusmas, viltība, citu sviedri, greznums, skopums. Kā jau lūgšanas grāmatā stāv. Tam visam tu esi aizgājis garām.''

Pirtī, kā ļoti bija vēlējies, Bungatiņš gan netiek, bet viņa krietnais mūžs dabū gandarījumu: vizijā viņu ņem pie sevis ''labākais draugs no jaunības dienām'' kāda vecīša izskatā. Pameita viņiem abiem esot izkurinājusi pirti, un Bungatiņš nu būšot tīrs un šķīsts caur un caur. Pretēji tumsai, kādā izskan Indrānu pēdējie akordi, Bungatiņa aiziešanu apmirdz maiga zaļgana gaisma.

Lai mūs nemulsina, ka tas vecītis ļoti atgādina pasaku dieviņu. Uz to jau sen sagatavo ludziņas norise: vectēvs stāsta Gustiņam pasaku par garo pupu, kur pameita vecītim kurina pirti. Tie ir kristīgie tikumi, kas te celti godā - kā jau lūgšanas grāmatā stāv, kā Pupiņa saka.

Sestdienas vakaru analizējot, dažkārt mēdz apstāties pie izteiciena, ka pirts tik pat svēta kā baznīca. Baznīca gādā par cilvēka dvēseles

O. Norīša - R. Blaumanis

spodrību, pirts - miesas. Laikam nemaldīsimies domādami, ka pirts šai gadījumā simbolizē cilvēka laicīgo dzīvi un darījumus. Arī tiem jābūt krietniem, spodriem; tātad spodrība nevien septītā, svētā dienā, bet arī sešās darba dienās. Atkal jautājums par ticību un darbiem, pie kā pakavējāmies jau iepriekš.

Sestdienas vakars sarakstīts 1908. gada sākumā, dažus mēnešus pirms autora aiziešanas. Ir atzīts, ka Bungatiņa tēlā viņš zīmējis pats sevi. Un te nu jāsaka, ka savā privātā dzīvē lielais rakstnieks tiešām bija ļoti atsaucīgs, palīdzīgs un nevien morāli, bet arī materiāli - kā Bungatiņš Sestdienas vakarā.

Veselu rindu toreiz jauno rakstnieku - iesācēju (K. Skalbe, J. Akurāters, A. Austriņš, J. Jaunsudrabiņš, K. Štrāls, K. Krūza, L. Laicens) viņš ir ņēmis savā tēvišķā aizgādībā. Viņš dod tiem aizrādījumus, labo darbus, rūpējas par viņu veselību (K. Skalbe). Cik spēdams, viņš sniedz arī materiālu atbalstu, kur vien tas vajadzīgs. Skalbem viņš nopērk mēteli, palīdz ar naudu A. Niedram, E. Melngailim un citiem. 1905.g. iznāk Skalbes pasaka Kā es braucu Ziemeļmeitas lūkoties. Tur miera un pieticības salas aprobežotajā ''pravietī'' Blaumanis saskata tēlotu - sevi. Un tomēr viņa sirsnīgā izturēšanās pret Skalbi nemainās! Vai visus pieminētos jaunekļus tolaik aizrāva 1905.g. revolucionārā kustība. Blaumanis nu bija tas ''reakcionārs'', kas lūkoja viņu iekaisušos prātus remdināt un dedzīgi strīdējās viņiem pretī. Bet kad sākās soda ekspedīciju sirojumi, revolucionāru sodīšana ar miesas sodu un nošaušanas, Blaumanis ar visu sirdi ir vajāto pusē. Tā Akurāteru viņš apciemo cietumā, nes viņam uz turieni pārtiku, atbalsta ar naudu.

Viņš uzmanīgi vēro savus gājējus Brakos un ir īsts gādnieks visās vajadzībās. Kā tas bija, to varam lasīt Mīlī Kraujiņā. No puiša P. Līcīša viņš cenšas iztaisīt rakstnieku. Brakos vasarās allaž bija daudz ciemiņu, kas nāca gan padoma, gan palīdzības, gan pabūt rakstnieka interesantajā, rosinošā sabiedrībā un dažreiz uzturējās tur pat vairāk dienu. Varam domāt, cik tas Blaumanim un viņa mammai prasīja lieka laika, solu, rūpju un cienāšanas! Viņš ir dziļi satraukts, kad netālu no Kokneses stacijas atklāj cilvēku, kas dzīvo necienīgos apstākļos, rāda to citiem, raksta par to latviešu un vācu avīzēs.

Uzmanīgi pārlapojot Blaumaņa darbus, vēl atrastu vietas, kas skar reliģijas jautājumus. Atrastu, piemēram, vai visu baušļu problēmas. Taču domāju, ka ko sevišķi jaunu un īpatu tas nedotu.

Dūdars, Līze, Indrāntēvs, Pupiņa, Bungatiņš - literāri tēli. To veidošanai un rīcības raksturošanai autors zīmējis arī viņu reliģiskiētiskos viedokļus un pārdzīvojumus. Varam domāt, ka visumā tie saskan arī ar paša autora uzskatiem un atziņām. Taču mūs interesē, vai nav darbu, kur viņš savu viedokli izsaka ne caur tēliem, bet tieši.

Tādi ir.

MĀC. OSVALDS GULBIS

Ķ Ē N I Ņ Š S M A I D A

PILNS mēness spīdēja debesīs kā liels apaļš caurums vecas rijas jumtā. Pār trim salīkušām mugurām straumēm lija sudrabs, un trīs garas sejas stiepās arvien garākas. Ceļš nebija nekāds tīkamais: viņi gāja tieši pār laukiem, un ceļa gals - - nu, gan jau redzes. Nebijis vismaz tur augšā tā cauruma...

Pārbriduši izkaltušu kviešu druvu un pie zibens apsvilinātās sikomores iznākuši uz ciema ceļa, vīri atlieca muguras tikpat kā sausumā iznākuši. Te nu beidzot bija pakrēslis, un te varēja atpūsties.

Vīru nepārprotamā interese par pasaules ēkas jumtturību, kā arī viņu apģērbs vedināja domāt, ka tie zemnieki. Taču šī ciema ļaudis viņi nelikās: visu ceļu steigušies, tagad tie vilcinājās acīm redzot. Bet ej nu tu sazini, - varēja jau arī būt, ka vīri bija tikai gaužām piekususi un acu mirklī tālāk nespēja.

Vecākais un cienīgākais, vismaz galvas tiesu par saviem biedriem garāks - domājams abu mazāko tēvs vai saimnieks - atspieda muguru pret verveļaino koka stumbru un aizvēra acis. - Koki, kā zināms, ir mēmi; un sikomore nav nekāds īpašs koks. Jūs sastapsiet to katrā Palestīnas ciemā. Bet šis koks viņu kārdināja. Šis koks viņu vedināja gulēt, kad viņš to nedrīkstēja. Un katrs viņa loceklis kārdinājumam atsaucās. ''Gulēt!'' lūdzās tirpstošās, atspiestās pēdas. ''Gulēt!'' vēlējās nogurušās acis un sāpošā piere. Jā, gulēt - tā, kā iztvīcis pļāvējs guļ vīstošā sienā un kā viņš pats bij kādreiz savās tēva mājās gulējis, - to viņš gribētu gan, jo tagad miegs no viņa bēga un sapnis sen ar viņu nebij runājies... Bet te nu nebija vieta gulēšanai, un šonakt, - garais vīrs noskurinājās -, nē, labs tas nebija, ko viņš šonakt gribēja darīt, bet cita viņš nezināja...

Brīdi pastāvējis - viņam mazliet reiba - garais atvēra acis.

Tieši pretī, tikpat kā sudraba ezera dibenā gulēja kluss lauku ciems. Mazās, baltās mājeles - daža vēl tīri braša, cita jau slābāka un cita aiz vecuma vai uz deguna krizdama, bet cita citu balstīdama, stāvēja tikpat kā rokās saķērusēs draudzīga ģimene.

''Kur ir tas kamiesis uz kā man atspiesties?'' garais sacīja, lūpas tikko kustinādams.

Garā biedri, kuŗi, kā teikts, varēja būt viņa dēli, bet nezi vai bija, - pagriezās atpakaļ, paskatījās uz runātāju, paskatījās viens uz otru un nodomāja: ''Muld atkal!''

Pa tam, saviem pavadoņiem neveltīdams ne mazāko vērību, garais bija norunājis tīri garu runu, no kuŗas iecietīgāks klausītājs būtu varējis izlobīt vismaz tikdaudz, ka vīrs ir viens un nesaprasts, ka neviens dzīvais viņam nevar palīdzēt, bet palīdzības vajaga, ai, kā vajaga...

Saņēmis spēkus un reiboni pārvarējis, garais jautāja:

''Kur?''

''Tur, pa kreisi...'' viens no pavadoņiem izstiepa roku.

Garais iegrozīja platos plecus mēteļa viducī un pavilka galvas segu vairāk uz acīm.

''Iesim!'' viņš sacīja.

Mājeli, pie kuŗas vīri apstājās, draudzīgā ciema ģimene, acīm redzot, no sava vidus bija izstūmusi. Akmens metiena atstatumā, nātrās ieaugusi, tā vientuļa kvernēja kā pamests kaps. Bet cilvēki te, jādomā, dzīvoja. Mazajā lodziņā vējš purināja aizkara skrandas. Uz sliekšņa bija apgāzts nokvēpis katls, un melns kaķis, ieplēties kā varde, nācējus pamanījis, izrāva galvu no katla apakšas un iebēga nātrās.

Garais ierāva galvu plecos, pagrābstījās ap jostu, itkā pēc naža spala taustīdams un pacēla roku.

''Tuk - tuk, tuk...''

Bet iedzīvniekiem laikam bija cieš miegs. Tie nemodās.

''Tuk, tuk, - tuk, tuk, - tuk, tuk...'' klauvētājs dārdināja kā uguns nelaimi vēstīdams, un viņa pavadoņi jau sāka mest apkārt bažīgus skatus: dabūsim vēl visu ciemu uz kakla! Taču ne suns ierējās, ne iedziedājās gailis. Tikai vējš likās nostājis. Skrandainais aizkars logā nostiepās un pašķiebās sānis.

''Ko vajaga?''

''Laid iekšā!'' garais sacīja klusi, bet uzstājīgi.

Tikpat kā kaķis, peli pamanījis, viens no kalpiem pieklupa logam. Ar kaķiem viņam arī tiešām, šķiet, bija zināma līdzība, jo logā pakāries un galvu gan iedabūjis, bet pleciem aizmeties, viņš ķepurojās tik izmisīgi, ka vismaz viens no kaķu sugas būtu varējis sacīt: Nu, tagad tev, draugs, nemaz neiet labāk, kā pirmīt man zem katla. Taču tūlīt arī vīrs atsprāga atpakaļ, šķaudījās, berza acis un šķendējās: ''Velnu māte, pelnus...tieši acīs...''

Logā - skrandainais aizkars bija nozudis - pazibēja uguns. Noklaudzēja aizbīdnis un durvīs parādījās mājas saimnieks - garais, līka - kā vidū ielausts skals - vecene un, jādomā, ne jau nu cerēdama traucētājus aizkavēt, - drīzāk bīdamās, ka vējš to neaiznes, ar abi roki ieķērusies durvju stenderēs. Lielām pūces acīm nopētījusi trijotni un pamiņājusies uz sliekšņa, vecā uzmanīgi atbrīvoja labo roku un nu, - gandrīz kā pirmīt skrandas logā-, ar abām karājās vairs tikai vienā stenderē.

''Nāk iekšā!'' viņa sacīja rupjā vīrieša balsī.

Māja, kā gandrīz visas šai ciemā, patiesībā bija tikai viena istaba: pavards, pie sienas lāviņa - tas viss. Un tomēr šī istaba nebija kā visas. Te bija lēvenis zāļu un saknīšu. Tās vīta te kā pirtsslotas aiz sijām aizbāstas, tās karājās diegā pakārtas un kalta palāviņā pastumtas. Tsta raganu pirts.

''Ko vajaga?'' vecā atkārtoja, bet šoreiz jau pieļāvīgāk. Šie vīri nāca pie viņas, tie viņu sev līdz neaicināja, un tie bija ienākuši ļoti rātni. Nu, tad jau tik ļauni vēl nebija. ''Ko vajaga?''

''Zīlē!'' pavēlēja garais, ar pakausi griestus turēdams un seju aiz zāļu slotas slēpdams.

Vecene sakrustoja rokas.

''Zīlē!'' viņa mēdījās. ''Ko ķērc kā vārna uz nelaimi! Nezini, ka Zauls visus zīlniekus nomušījis? Eh, eh, eh, - eh, eh, eh...'' Nevarēja saprast vai vecā klepoja vai smējās un kratīja galvu tā, ka sirmu matu lēkšķes izrisa pār tās kaulainajiem pleciem. ''Atradis muļķi! Es lai bāžu savu galvu šim cilpā...'' (Vecā savu galvu, kā redzams, vērtēja augsti). ''Te nekādu zīlnieku nav. Vācieties!''

''Sieva,'' nu iebilda kaķu līdzinieks. ''Tā tu vari runāt ar savu melno runci, ne...'' vīrs aprāvās. ''Mēs zinām, kas tu esi - miroņu saucēja, mēs zinām... visu. Neliedzies!''

Kad nu garais vēl pasteidzās apzvērēt, ka vecenes nodarbību nenodos un uz klona pie zīlnieces kājām iesmējās zelts, vecā palika tīri rāma, sabāza izrisušās matu lēkšķes aiz lēveraina lakatiņa, un, itkā pēc zāļu slotiņas sniegdamās, lūkoja ieskatīties garajam vaigā, bet kad tas strauji novērsās, iztulkoja to kā biklu samulsumu un jau gluži pieļāvīgi jautāja:

''Nu, ko ta' tu vēlies?''

''Zamuēli,'' sacīja garais bez balss, ''atsauc man Zamuēli.''

Kaut arī garā pavadoņi uz kaut ko līdzīgu bija sagatavojušies, jo paši bija veceni sameklējuši, un tas nemaz nebija bijis viegli, jo ķēniņš tiešām pesteļotājus savā zemē necieta, taču tagad Zamuēļa vārdu izdzirduši, viņi sastinga. Zamuēlis tikai nulē bija miris un, liela pavadītāju pulka apraudāts, - aprakts Rāmatā. Taču tas vēl būtu bijis tas mazākais. Bet Zamuēlis bija Dieva vīrs, pareģis, ķēniņa kronētājs. Vai tādu drīkstēja traucēt?

Pārsteigta, likās, bija arī ragana.

''Zamuēli,'' viņa atkārtoja kā brīnīdamās, kā vārdu iegaumēdama, un, pabīdījusi nost garā pavadoņus, uzmeta sauju zariņu oglēm. No pavarda uzšāvās dzeltena liesma, un garas ēnas nostaipījās gar sienām. Brīdi ugunī raudzījusies, ragana ieplēta rokas un, balsi nejauki drebinādama, sāka vaidēt kā uz miršanu:

''Ak, es nelaimīgā... Ak, es nelaimīgā... Es esmu pievilta... pievilta... pievilta...''

Latvijas Universitāte

''Kas ir, ko tu redzi?'' jautāja garais, notrūcies.

''Tu esi Zauls!'' vecene šņāca un plijās tam virsū rokas kā spārnus cilādama. ''Tu esi nācis mani nomaitāt!''

Visi trīs salēcās: ragana bija ķēniņu pazinusi. Nāciens likās būt velts. Bet Zauls bija ticis galā ar veselām armijām. Savaldīt vienu raganu viņam bija nieka lieta.

''Netrako,'' viņš sacīja klusi un cik mierīgi varēdams. ''Vai tiešām tu domā, ka tagad, kara laikā, ķēniņš atstās visu karaspēku un pašā nakts vidū nāks gūstīt vecu sievu? Zvēru, tev nekas ļauns nenotiks. Zīlē un stāsti, ko redzi!''

Sieva nolaida rokas un piešķieba galvu: ja labi apdomāja - beigas viņai bija tā kā tā, bet paklausot vēl varēja glābties. Viņa pasniedzās, norāva zāļu slotiņu - to pašu aiz kuras ķēniņš bija slēpis savu vaigu - sabikstīja ogles un, garu vārdus murmināda ma, iemeta slotiņu speltē. Atkal uzšāvās liesma, šoreiz - zila, un zilgani dūmi apņēma vīrus kā smaršīgi pirts garaiņi.

''Es redzu, no pazemes uzkāpj gars,'' čukstēja burve.

''Kāds - - viņš - - izskatās?'' Zauls vaicāja - kā apse, ja koks varētu runāt.

''Es redzu vecu vīru... Grumbaina seja... sakniebtas lūpas... mēteli apmeties... Viņa acis zvēro kā ogles... ai, viņš ir dusmīgs... dusmīgs...''

Ķēniņš nometās uz ceļa.

''Kāpēc - tu - mani neliec - mierā? Ko tev - no manis - va-ja-ga?''

Zaulam vajadzēja pieturēties. Kaut arī te zemē elpot bija vieglāk, viņam atkal sāka reibt. Vai tā bija

VOLDEMĀRS MEŽARAUPS

Vārti

LAI EJ KURP IEDAMS, SKATIES TIK,
PIE VĀRTIEM BEIDZOT STĀVI.
TIEM CAURI REDZĒT NEVARI,
PĀR TIEM ĪSS UZRAKSTS: ''NĀVE.''

VAI BRĪVI EJ CAUR VĀRTIEM ŠIEM,
VAI TEVI SPIEŽ AR VARU,
TEV JĀKLAUSAS VĒL DIALOGS
STARP PUTEKĻIEM UN GARU.

tā pati raganas jeb tiešām Zamuēļa balss - čerkstoša, īgna veca vīra balss, viņš nepētīja. Viņa mute atvērās, un ilgi glabātie vārdi plūda kā ūdens no Mozus klints.

''Zamuēl, es esmu viens, viens pats kā koks un es nezinu... es nezinu... Es gribēju jautāt tev...Ienaidnieks mācas man virsū, un Dāvids ir ar viņu... un tu esi aizgājis pie tēviem, un Dievs man neatbild nedz caur praviešiem, nedz caur sapņiem... Es bīstos, Zamuēl, es bīstos un nezinu... Es nezinu, ko darīt? ''

Vecene uzmeta jaunu zāļu sauju, un drīz vien ierunājās tā pati čerkstošā balss.

''Vai nu tu jūti? Vai nu tu jūti, ko, - kā ir kad Dievam neklausa? Ar amoniešiem un amalekiešiem, pat ar vīlistiešiem tu esi ticis galā, bet ar Dievu nē, ar Dievu nē...''

Brīdi bija klusums. Uguns saplaka, taisīdamās dzist, bet pēkšņi uzliesmoja atkal no jauna. Īgnā balss turpināja:

''Valsts tev ir atņemta, un rīt tu ar saviem dēliem būsi... pie manis...''

Balss izzuda itkā tiešām kāds būtu pamazām zemē iegrimis vai pagrabā nokāpis. Pavardā plēnēja ogles. Zauls bija nogāzies gar zemi visā garumā.

Vecene sasita rokas, itkā spārnos pacēlusies pārlēca ķēniņu un atrāva durvis. Spirdzinātājs āra gaiss drīz vien izdzina dvingu, un ķēniņš pamazām atguva samaņu.

''Kad tu pēdējo reiz ēdi? '' ragana jautāja,ķēniņam roku uz pieres uzlikusi.

''Vakar... laikam vakar...'' ķēniņš vājā balsī atbildēja.

''Nu redzi, tā nevar,'' vecā sacīja tikpat kā ar dēlu runādamās. ''Es paklausīju tev, tagad tev jāklausa man. Atsēdies te. Es paraudzīšu vakariņas.''

Uz ceļa pakritis cilvēks ir pateicīgs pat sunim, kas pie viņa apstājas. Šīs vecītes rūpes ķēniņu aizkustināja. Viņš redzēja roku sev stiepjamies pretī, bet viņš kavējās to satvert, viņam negribējās celties. Viegls reibonis viņu šūpoja kā viļņi krastam atrautu laivu. Krasts nāca tuvāk, tad atkal attālinājās un beidzot izzuda pavisam. Tikai melni ūdeņi, melni ūdeņi visapkārt. Bet tā bija labi. Visas rūpes viņu bija atstājušas. Viņš jutās kā ilgi vārdzināts cietumnieks uz soda vietu ejot: drīz būs viss pāri! Un vēlēšanās viņam bija tikai viena: lai liek viņu mierā. Taču, sievas un pavadoņu pierunāts un atbalstīts, piecēlās un apsēdās uz lāviņas. Kā ūdeni avotiņā pasmēlis, bet, protams, tikai tukšas -, viņš pacēla savas delnas pie mutes un acīm, un tas viņu atspirdzināja. Ugunskurs bija izdzisis, sieva izgājusi raudzīt vakariņas, abi pavadoņi, durvīs iestājušies, kaut ko dudināja. Viņš bija viens, - viens, - viens - kā allaž un tagad vēl vairāk kā jelkad. Bet bailes bija izzudušas. Lai nāk, kas nākdams! Dievs viņu bija aicinājis, Dieva aicinājumam viņš bija paklausījis un savu darbu darījis kā prazdams. Bet laikam jau viņš neprata un nesaprata, viņš daudz ko nesaprata... Kāpēc Dievs tieši viņu bija izraudzījis par ķēniņu - lauku puisi Zaulu, benjamieša Ķisa dēlu? Viņš jau to nebija gribējis. Ķēniņa godu viņš nebija meklējis. Kāpēc ļaudis brēca: Zauls godkārīgs? Viņam tikai rieba netaisnība, un - viņš sagaidīja drusku pateicības,sirsnības, atzinības, bet to viņam liedza. Dāvids bija tas labais, to skandināja tauta, to - Zamuēlis. Vai Zamuēlis viņam kaut reiz bija teicis: Labi, Zaul? Nē, Zamuēlis dūra kā ar pirkstu acī: Tur tu darīji nepareizi, un tur tu dari nepareizi! Nu, no sarūgtināta veca vīra jau ar' neko citu nevarēja sagaidīt. Ja Zamuēlis bija tāds zinātājs, kāpēc tad viņš nedarīja pats? Bet tauta viņam izņēma grožus no rokām, un viņš - atļāva. Vai tā bija Dieva griba? Vai to darīdams, Zamuēlis darīja Dieva gribu? Bet otram jau pārmest viegli... Tas cilvēks, kas visos šais divdesmit gados bija bijis viņa vienīgais balsts, visu laiku viņam bija tikai pārmetis un šonakt - -

Zauls noņēma rokas no sejas. Uz klona kaut kas spīdēja. ''Laikam ogle izkritusi,'' viņš nodomāja, ''būtu jāiemet atpakaļ pavardā: te tikdaudz visādu zālīšu, var vēl aizdegties'' - bet pēc mirkļa jau ogli bija aizmirsis.

Jā, Jonatanam bija taisnība: saimniekam jau ar' neviens nepateicas. Saimniekam pietiek ar to, ka viņa druva zeļ. Bet vai viņa, Zaula, druva zēla? Vīlistieši nāca atkal virsū kā krusas padebess, un Dāvids, ha, ha - ķēniņš iesmējās, viņam bija drošas ziņas - Dāvids šoreiz nāca kopā ar vīlistiešiem. Bija ļoti iespējams, ka - - bet kam jānāk, tam jānāk... Ļaudis viņam pārmeta nežēlību, neiecietību un Zamuēlis - saudzību! Ļaudis saprata tīri labi, kāpēc Dāvids bija nogalinājis lauvu un lāci. Tie postīja ganāmpulku. Un Dāvids? Vai tas nepostīja viņa ganāmpulku? Katrs saimnieks savu sētu drīkstēja atstāt savam dēlam. Un viņš, Zauls, nē? - - Dāvids bija pārāks par viņu, labāks. Labi. Bet vai Dāvids bija labāks arī par viņa dēlu Jonatanu? Protams, Jonatans bija pārāk labsirdīgs, pārāk piekāpīgs, pārāk pazemīgs. Zaulam būtu paticis, ja dēls būtu bijis kaut arī tikai drusciņ stingrāks, nepiekāpīgāks, pašapzinīgāks... Dāvids būs labāks saimnieks, bet viņa draudzēšanās ar vīlistiešiem bīstama un - vai tāpēc Jonatanam jāmirst? ...

No pavarda bija izkrituse vēl viena ogliņe. Nu gan vajadzēja celties, bet - kas tad tas? Žēlīgā de-

bess! Abas oglītes taču vēlās tiešī uz viņu. Vai jau? Ķēniņš sažņaudza lāviņas malu. Labi. Viņš bija gatavs. Sirds sita dobji un smagi. Rokas drusku drebēja. Bet - nekas nenotika. Tikai silts, mīksts sāns spiedās pie viņa stilba.

"Kad tevi nelabais!" ķēniņš norūca, pacēla vecenes runci sev uz ceļiem, glaudīja tā samtaino muguru un - smaidīja. Ar sevi viņš bija skaidrībā. Tā, lai nu nāk, kam jānāk...

* * *

Pilns mēness spīdēja debesīs kā liels apaļš caurums vecas rijas jumtā; un sudrabs lija straumēm pār divi nosvīdušām mugurām. Gilboas kalnu aizā divi vīlistieši nopūlējās gar beigtu ienaidnieku.

"Cel, velns ar ārā, cel! Tev divi rokas. Nekā! Ak tu stulbenis!" viens no cēlējiem - izdilis vecis pēkšņi izslējās un roku pakustinādams - viena vien viņam bija - izgāza savu nicināšanu kā samazgu spaini pār biedra nolīkušo muguru. "Laid taču to maisu vaļā! Met prom to lūšņu! Šis zobens vien ir vairāk vērts kā visas tavas grabažas."

Uzrunātais, miesās brangāks un gados jaunāks, paskatījās uz maisu un pakasīja pakausi. Biedram varēja būt taisnība. Zobens likās būt vērtīgs. Bet tas nemaz nebija tik viegli paņemams. Kājas izpletis, kritušais gulēja uz mutes kā vētras izgāzts koks. Cilā nu tādu! Un no zobena viņa mugurā starp lāpstiņām rēgojās tikai asiņaina smaile.

"Nē," viņš atbildēja, brīdi padomājis. "Nemetīšu vis prom. Tur man daudz labu mantu: trīs bruņu cepures, - tā viena gan tāda sadauzīta, - četras vai piecas rokas sprādzes, katliņš, septiņas sandales - visas vēl labas, tikpat kā jaunas, žēl tikai ka nebija astotās, būtu pilns pāris -, trīs ducī bultu galu, bez tam... Nē, nemetīšu vis prom. Un zobenu jau tu man tik un tā nedosi. Visu, kas labāks, to tu paņem..."

"Nu, neterzako, raudzīsim vēlreiz," sacīja vienrocis, un no viņa balss vien jau varēja saprast, kam zobens kritīs.

Maisenieks palaida savu nešļavu, saspļāva rokās un nu par abiem un divu roku vietā trim darbojoties, beigto apvēla augšpēdu itin viegli.

"Skaties, bultu lai dabūjis kaklā," maisenieks prātoja. "Bet no bultas vien nebūtu kritis. Edz, kas mūsējie par vareniem dūrējiem, tādam milzim cauri... Dod šu', izvilkšu," viņš piebilda, pamanījis, ka biedram neveicas. "Tev tāds cāļa spēks."

"Un tev cāļa saprašana. Ej nost, muļķi," vienrocis viņu rupji atgrūda. "Vai neredzi, ka vīrs uz zobenu meties pats? Nav vis nieka kaŗa kalpiņš - īsts bruņinieks. Redzi, tur," viņš norādīja uz otru kritušo mazliet tālāk, "tas - tāpat uz mutes, čokurā sarāvies, laikam šī ieroču nesējs... Bet tas taču... tas taču..." vienrocis piebāza degunu kritušajam, gandrīz vai kā suns to apošņādams. "Tas taču... Kas par ķērienu, kas man par varenu ķērienu!" Vienrocim aizrāvās elpa, un viņš steigšus sāka rīkoties.

* * *

Vīlistietis nebija maldījies. Šis beigtais vīrs bij ķēniņš Zauls. Itkā pēc smaga darba atgūlies uz vēsa rijas klona, viņš platām acīm vērās griestu caurumā un, likās, smaidīja.

MŪSU DIENĀS

ANGLIJAS KARALIENES ELIZABETES II KRONEŠANAS SVINĪBĀS PIRMO REIZI VISĀ ANGLIJAS VESTURE PIEDALĪJĀS ARĪ EV.LUT. BAZNĪCAS PĀRSTĀVIS. AICINĀJUMU SAŅĒMA LATVIJAS EV. LUT. BAZNĪCAS ARCHIBĪSKAPA VIETNIEKS PRĀV. EDGARS BERGS. SNIEDZAM PRĀVESTA TĒVA VĒROJUMUS.

Kronēšanas ceremonija Lielbritānijā ir vairāk kā tūkstots gadus veca. Ričarda II valdīšanas laikā (1377 - 1399) to uzrakstīja un pie šā raksta turas tagad gandrīz 600 gadus. Arī karalienes Elizabetes II kronēšana 2. jūnijā notika pēc šā ceremoniāla. Pirmo reizi Anglijas vēsturē Vestminsteras abtejā uz kronēšanu bija aicināts arī ev. lut. mācītājs.

Sākot ar pl. 6 rītā sapulcējās lūgtie viesi Vestminsteras abtejā. Baznīcas rietumu daļas ziemeļu un dienvidu pusē amfiteātŗa veidā augstu pacēlās sēdekļi skatītājiem, kur vietas bija vairāk tūkstošiem. Bija skaists skats. Krāšņās uniformas un ordeņi, dāmas vakara tērpos, bet šur tur redzēja arī skatītājus parastās drēbēs. Pa vidus eju pastāvīgi gāja goda maršali, lai pavadītu uz vietām atnākušos viesus. Ap

pl. 9 sāka ierasties ārzemju valstu pārstāvji. Svinīgā ļoti lēnā gaitā, atskanot mūzikas skaņām, tie soļoja uz norādītām vietām.

Īsi pirms pl. 10 no altāŗa caur baznīcu nesa regālijas, korim dziedot attiecīgu dziesmu. Tad nāca karaliskā nama locekļi un pēc tiem princese Margareta un karaliene māte Elizabete, pret kuŗām skatītāji godbijīgi paklanījās. Pēc maza starpbrīža, kuŗā vēlreiz tīrīja eju no putekļiem, pašas karalienes procesiju ievadīja augstākie garīdznieki un augstākā laicīgā aristokratija, karogu nesēji, ministru prezidenti ar sirmo Čerčilu noslēgumā un Edinburgas hercogs ar pavadoņiem. Karalisko viesu kroņus nesa paži. Tad atkal caur baznīcu nesa regālijas: zizli, scepteri ar krustu, zelta piešus, zobenus, orbu, kroni, kā arī Bībeli, dievgalda biķeri un

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

patenu. Nāca pati karaliene, divu bīskapu pavadīta. Nopietni viņa skatījās uz priekšu, it kā apzinādamās lielo atbildību, ko uzņemās. Skatītāji viņai dziļi paklanījās.

Kad visi procesijas dalībnieki bija sanākuši baznīcas galvenajā daļā, Kenterberijas archibīskaps četras reizes, katru reizi uz savu debess pusi, jautāja, vai tauta grib zvērēt uzticību savai karalienei un viņai kalpot. Katru reizi atskanēja piekrītoša atbilde un sauciens: "Dievs, sargi karalieni Elizabeti!" Skaļas fanfaras to apstiprināja. Tad karaliene nodeva zvērestu, atbildēdama uz jautājumiem skaidrā noteiktā balsī. Pēc tam viņai pasniedza Bībeli. Dievkalpojums sākās ar grēku sūdzēšanu, epistulas (Pēteŗa 1. vēst. 2, 13 - 17) un evaņģelija (Mat. ev. 22, 15 - 22) lasīšanu un dziedāto Nikejas ticības apliecību, kam sekoja dziesma: "Nāc Svētais Gars" (Veni creator Spiritus), lūgšana un karalienes svaidīšana. Pēc regāliju pasniegšanas un ieģērbšanas karaliskās drēbēs, archibīskaps uzlika kroni karalienei galvā. Visi sauca: Dievs, sargi karalieni! Arī princi un princeses, pēri u.c. uzlika galvā savus kroņus, fanfaras atskanēja un lielgabala šāvieni vēstīja tautai par notikušo kronēšanu. Pēc lūgšanas un svētīšanas karaliene uzkāpa tronī un saņēma uzticības zvērestus. Atkal atskanēja fanfaras un sauciens: Dievs, sargi karalieni Elizabeti! Karaliene un viņas vīrs Edinburgas hercogs baudīja svēto mielastu, un dievkalpojums beidzās ar dziesmu: Dievs Kungs Tevi slavējam. Kad augstie viesi taisījās atstāt abteju, visa draudze vienojās himnā un procesija tādā pašā kārtībā kā bija ienākusi atstāja baznīcu.

Svinībās parādījās ciešais sakars starp valsti un baznīcu. Kenterberijas archibīskapam blakus soļoja divi karavīri ar zobeniem, karalienei līdzās divi bīskapi, un viņas pavadībā bija augstākie garīdznieki kā arī augstākā laicīgā aristokratija.

Baznīcā palika iespaids, ka kronēšanā piedalās tikai augstākā garīdzniecība un aristokratija. Procesijā tikai tie bija redzami un arī skatītāji bija tikai izlasīti viesi. Tās pirms gadu simtiem gan arī bija domāts. Bet lai gan lielās ļautas masas netika baznīcā, viņas arī ārpusē dzīvi sekoja kronēšanas gaitai, jo viņām visu vēstīja pa radio un viņas pacietīgi gaidīja, kamēr procesija virzījās garām un viņas priecīgi varēja uzgavilēt kronētai karalienei.

Nākošajās dienās karaliene ar savu vīru Edinburgas hercogu valļējā automobīlī apbraukāja pilsētu. Viņu saņēma ar gavilēm. Lai Dievs dod, ka piepildās cerības, ar kuŗām tauta saņem savu karalieni.

PREZIDENTS UN BAZNĪCA

Kopš ģenerālis Eizenhauers kļuvis prezidents un Nacionālās prezbiteriešu baznīcas loceklis, "prezidentu baznīca" vairs nespēj uzņemt visus baznīcēnus. 6 - 800 cilvēku pie šīs baznīcas durvīm svētdienās tagad ir diezgan parasta lieta. Bet liela tiesa šo cilvēku arī nemaz baznīcā nevēlas iekļūt. Tie ir nākuši "skatīties Aiku". Un šīs cerības arī parasti attaisnojas, jo prezidents ir cītīgs baznīcas apmeklētājs.

FRIEND OF HOME

English Translation of the Latvian Paper "Majas Draugs"

Vol. No. 4 September, 1953 No. 8

Pastor J. Strautnieks

WHAT SHALL WE DO?

How was it when Jesus walked around in the Holy Land? Many who felt vanity and imperfection before God came to Jesus and asked: "What shall I do?" (cf. Lk. 18:18 and following verses). The same question is real also today.

He who would suffocate this question in his bosom would commit an evil sin. There has not been a Christian in the world from whom Christ does not ask something. What He asks when giving and what He gives when asking, this has been the great and decisive experience in the lives of countless men. It has been connected with an irresistible change in their lives, for the child of the world turned into a child of God. Say, should it not be with us likewise?

It is easy sometimes not to do that which is forbidden. But it is hard to do what we must do.

Man lives in accordance with his time. Our time has marked us with a special brand: we are safe but we still do not know anything of the future. Our world is like a rough sea, and God's hand is still lifted in punishment. Men still want to live for themselves - not for God and through God for their neighbor. What is our duty in this situation? For what purpose have we been saved - for being silent in words and deeds--or for a new revival, for a living testimony and for a change in the power of God?

It is not easy to answer the question: How to fulfill God's will. For God talks to us individually. He has given to each of us our own task, and the call which, for instance, was accepted by the good Samaritan, can surprise each of us in a different manner.

The individual call and the individual answer will differ; however, the common human call is the same: to listen to God and to obey Him when He calls. The main thing is not what we are doing and how much we are different. The main thing in this life is: to submit ourselves under God's will - namely, that our attitude shows we are trying to overcome our natural selfishness in the name of love.

Strangely enough: God and this selfishness cannot live in our heart at the same time! And that is the reason why the world tries to expel God from life completely or reserves for Him just an unimportant spot somewhere in the periphery. Life has been divided as if in different sectors in order that they function according to their own rules. As a unique and warning example we could mention here the sphere of politics, which shows where mankind has gone (or: has been led) when men try to solve the political problems by methods "corresponding to the peculiar dynamics of this field," but which - as it turns out - are contradictory to God's will in the world. And further - the result of God's expulsion from the economic field is the most radical fight of everybody against everybody, and to the triumph of unlimited and absolute selfishness, being not bound to any principles of Christian charity and justice. So we divide life into many separate fields with which - so we say - God has nothing to do. God shall stay in heaven, man is the ruler in life.

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY

Here is the point where we must interfere when we are among those who are convinced that we have been rescued and brought here by God, and that the living God has shown us clearly: to Him and to Him alone belong all the spheres of life; that He is the supreme Lord over mankind - in war and in peace, in rescuing and in pardoning, and in punishment as well.

So the rescued and pardoned man is he who knows that in his life he cannot act as if it were a sphere which does not belong to God. The first thing to do is to proclaim that the love which has come into the world through Jesus Christ shall be accepted and forwarded with no interruption and with no reservations. The world's selfishness must be met with a thankful attitude coming from a heart which wants to belong to God. The world's selfishness which threatens to destroy us must be met by the law of Christ. And it is your and my job to fulfill it in the world. "Bear one another's burdens, and so fulfil the law of Christ" (Gal. 6:2). This must be self-evident, reflected in the life of the rescued and pardoned ones, for "a city upon a hill shall not be hidden." As God has forgiven us so we must learn to forgive and to assist our neighbor. Where there is lack of this attitude,there our Christianity is very doubtful. There is no use in knowing if I do not do what I know. Emil Brunner, the well-known theologian, says ironically: The devil also has an excellent knowledge of the Biblical truths. But he remains the same - an evil power of darkness. Where the seed of this evil power has been sown in a human heart, there is neither sympathy nor love. Without sympathy and love, however, man is just a caricature, and a human being only because of his biological appearance.

Our brethren who remained in European hospitals, old people's homes, in camps - unemployed and in poverty - shall not be forgotten. Sometimes we hear boasting about the accomplishments in this respect, but all these accomplishments are small in the eyes of God. A need for help in some cases can become actual also in this land. Our old people grow older and older, they suffer from illness, they lose their working capacities. Even now we know of people who are in very critical conditions. - Shall we too say: Am I my brother's keeper? He who fears and loves God cannot do like that. However, it is not only sin, it is nonsense to not fear God in our situation. It concerns also those who have secured themselves pretty well and who often are the most passive in charities.

In many sections of life we have reached the point of the inflation of words, for we still do not take God seriously enough and we do not confront ourselves with God. However, the only way for us and for the whole world is: back to God and His Word. And here let us promise to fulfil Christ's law: to bear one another's burdens. Our thanksgiving to God must be seen in our attitude towards our neighbor. Bodelschwing Sen., the man whose life's work is in close connection with the Bethel institute, has said: men must be so glad that they cannot live on earth in vain. They have the pitiable and unfortunate ones whom they can serve as if they were serving Jesus Himself. And Bishop Lilje, when talking about the suffering of our era, says that we have a spare capital of suffering of which a capital of great blessing can be made, "for a generation which has seen so many sufferings must have much power towards good, much sympathy and much awe towards others and their hardships."

In conclusion I want to say with Brunner: man has been created for love. "Love decides his life..., faith brings him to a real love... to agape." So let us live saying thanks to God and praising Him, and with compassion to our neighbor. Would we expect too much when saying: every one of us must be reminded of this truth? A humble prayer will provide us with the strength for that, however: "it is the only way to the grace of faith," (A. Winning).

So praise be to our great God who has brought us here and who has given to us such a great task!

* * *

TOWARDS PERFECTION

These words remind me of a student whom I was together with at my university for awhile. He was very talented. In his grammar school already he finished cum laude and soon he also turned the attention of his professors toward him. He had an important role also among his fellow-students. He was diligent, serious, ambitious and firm, though he, as every human being, had also some negative qualities - a certain craving for power. At any rate people expected much of him.

Then he became sick with appendicitis. When he saw his doctor, his sickness had already made such progress that there was no hope left. It was too late for an operation, he must die--according to our thoughts - too soon. He had not had an opportunity to develop his talents and to accomplish his intended work. Just recently he had written a scientific paper. His friend rewrote it and handed it to the faculty on behalf of his sick friend. This work received the gold medal. The gold medallist himself, however, already was not among the living.

This youth had a certain success in life, but people expected more from him. Should one not say: a broken life, without the expected results?

The university pastor had seen the patient frequently. In his funeral sermon he described the patient's struggle with death. The patient knew that he must die. He struggled with the thoughts: Why have I to leave life so soon? What will happen after death? Nevertheless, he conquered his doubts at last, and when dying he could say: I know that I shall live after death.

Was not faith the main success of his life? Is not this the aim of every man - to come to belief in eternal life?

No man reaches the things at which he has aimed. Sometimes he is surprised by death. Sometimes there are other hindrances. Sometimes evil forces destroy a good accomplishment. Nevertheless if a worker must leave his task undone when leaving this world, can we say: he has lived and laboured in vain? Sometimes man even does not see the results of his toil. They appear but sometime later, when he himself is not in this world. What is the reward for his sleepless nights and sacrifices? Has he lived just for coming generations, and has he gained for himself nothing?

Christ sees these things from a different point of view. The seventy apostles return with joy. They tell their Lord about their great accomplishments. The demons are subject unto them. They are able to overpower great hindrances. "I behold Satan fallen as lightning from heaven," Christ is rejoicing with them. But though this is success in the work of God's Kingdom - it is not the main thing. "Nevertheless in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rejoice that your names are written in heaven." What does it mean?

We make our conclusions according to outer success, according to recognition which a doer reaps. If it lacks, life seems a failure to us. This conclusion, however, is false. Outer success depends on God. He can give it, and He can give it not. He has the authority over man's success; the aim itself, however, is the man himself. He must come nearer to perfection.

Every man wants to do something. This intention is given by God. Man is dissatisfied and unhappy if he cannot be active. The success of his action, however, is in God's hand. He gives it according to His own will. Nevertheless, even if the worker does not see the outer success, he does not labour in vain, for he himself grows while working. The higher are a man's aims, the more, when accomplishing his task, he himself grows. He feels unworthy of his great task. He should be greater, he thinks. He tries to get rid of his faults in order to accomplish

his task even with greater success. His work makes him grow, to get closer to perfection. Also failure and suffering brings us along the same way - if only we accept them from God.

Nevertheless, no one reaches perfection here. We just approach our aim. The closer, however, we come to it, the more we are aware how far off we are. Our aim cannot be reached in this world. It is in eternity. We come to the gates of eternity; we see there is light; but we cannot open the gates. We must struggle here in order that we would be worthy to come into eternity and to receive perfection. We have been called to perfection. So let us do everything in order that our names are written in heaven, and that we rejoice because of that.

* * *

Pastor H. Jesifers

ABOUT CHURCH ATTENDANCE
II

The Latvian word "baznica" has been taken over from the Russian, reminding one of the first missionary steps taken by the Orthodox church in some Latvian districts in the 10th and 11th centuries. It probably means "God's house", and using it we at first think of the cult's place, the church building. According to the testimonies of the Old Testament, e.g. Exodus 40, such buildings were built because of God's revelation and they were called "Holy places". In the Old Testament, extremely popular is the temple built by Solomon in Jerusalem. There and in the synagogues Jesus too proclaimed the will of His Father, pointing out that this house must be a house in prayer. (Matt. 21:13)

When the Christians were persecuted, i.e. up to the 4th Century, every one who dared to call himself "a Christian", had marked himself as an enemy of the official society. Because of this attitude the small congregations of early Christians came together secretly, and often used desolate, abandoned places for their gatherings. In Rome the Christians made use of the subterranean graveyards, the so-called "catacombs". Every one who took part in those gatherings risked his life.

From these times of persecutions and the great eagerness of the Christians to come together, arise several considerations and questions. What caused them to come together when it was so dangerous? I think the reasons were the same as nowadays.

That such Christian gatherings (services) during these 20 centuries have not died out and that they have not lost their "style" as an out of fashion tradition, this fact alone bears witness that here we have nothing to do with a temporary event or a human idea. The ways of worship may change, but the kernel has remained unchanged.

Now, what is the kernel of the service? Let this question be answered by Him - Jesus Christ - who has established it: "For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them" (Matt. 18:20). This promise is the kernel and principle of the service. Thus they who are gathered together in Christ's name experience His presence. In most expressive ways it has been shown in such portions of the New Testament as Luke 24:13-24 and John 20:19-31. A Bible reader will find in the Scripture more similar testimonies. In addition to that, countless Christians will bear witness about how they have experienced the influence of the divine revelation during a service. Because of the great number of such facts we cannot mention them in this short essay. Nevertheless I would like to share with you my personal experiences at least.

In 1940/1941 at the time of the Bolshevistic occupation, the pastors of Riga gathered once a week, at 8 P.M. in the Domechurch, for devotions under the leader-

ship of Dean E. Bergs. These meetings were secret and despite the danger in attending them their blessing was great and more valuable than anything else, at least as far as it concerns me. I remember well a lecture given by Prof. E. Rumba. He talked about the aims and duties in the time of trial. The lecture was serious and we all were fascinated by it. When Rumba pointed out with great conviction that the time had come when we too must bear witness for Christ - and not only by words and small deeds of everyday life, but with our flesh and blood, then - I do not know what happened - in this moment there was not an individual named Rumba in front of me, but a completely impersonal being. His words echoed in me as an insight of a great truth: it was so and it could not be differently. In that moment fear of death and the wish not to die (I was only 25) disappeared. I heard the words of Jesus: "I am the way, the truth and the life" as if from His own mouth.

This was an experience so peculiar that it has left evident marks in my personal religious world. But as I do not mean anything, let our great reformer Martin Luther say what he has to say in this connection. His words when consecrating the church attached to the castle of Thorgau in 1544 are classic: "In the church nothing else should occur - - our dear Lord Himself must talk to us through His holy Word." Thus in the Evangelical Lutheran Church God's Word has been put into the central place. The sermon is in the center of the service. Preaching of God's Word and a true explanation are very serious and important things in the Evangelical Lutheran Church. Through them every man receives God's revelation, divine truths, and strength. Therefore Luther calls the Word of God "the first means of grace", and the Apostle Paul, having the same feeling, could testify: "For I am not ashamed of the Gospel of Christ: for it is the power of God".

Thus where this Gospel has been proclaimed, there is God's revelation and God's power in its multiformity and diversity: either giving to man that peace which the world cannot give, or reconciling the burden of trespasses, drying up tears, strengthening, making him able to discern the greatest values. giving the charismatic gifts, or providing the whole life with light, etc. - in order that man could make progress in his spiritual development.

I do not think that I have mentioned all the blessings which the proclaiming of Christ's Gospel gives. Nevertheless, even as much as has been said is enough. For it is quite clear: without the gifts which we receive when listening to the Gospel of Christ, we cannot live any longer. We always visualize the dark and bloody warning ghost of the land where the proclaiming of Christ's Gospel has been forbidden. And it is quite miserable that men do not make use enough of this advantage. Preferring the momentary values, and based upon their personal opinions and fancies, they come to idolatry and heathenism easily.

Thank God a Christian life does not depend on human wisdom, but upon the revelation of the living God which is given to men and which can be received through His Word proclaimed in the church. I am going to mention some very interesting facts here. I remember an old mother from the "camp period". She brought up her three grandchildren. On a Sunday morning, being on my way to the church and seeing that our ways parted, I invited her to the church. The answer was as follows: "O, I am going to worship my God over there in the grove." It seems there is nothing wrong in such a point of view. Everybody acts according to his own wish, and one can worship God also secretly. It is not wrong. Nevertheless, the general attitude of this old mother did not show at all that she worshiped the Father of Christ.

The brothers Kaudzites in their hero Kencis express the same thing. Kencis prays a very selfish prayer, for his personal idea of God allows it. Such an error can be avoided only by receiving the pure revelation of God, through the Gospel of Christ, proclaimed in the gatherings of the Christian church - in the service. The disciples of Jesus have needed it as well as the early Christians - and we need it also.

* * *

THE MOST HAPPY MOMENT IN A MISSIONARY'S LIFE

In 1897 I received the news from the Leipzig Mission Society informing me that after Easter they would start a new course and that I had been accepted into it. The neighbors began to warn me: The black ones will kill you and eat you up in Africa. Only my late father, Indrikis, a labourer, agreed with my decision completely, and saying farewell to me blessed me with the words of Ps. 121.

Having finished the Seminary in the first days of August 1903, after seven weeks of travelling I arrived at the Mamba mission station in the very neighborhood of Kilimanjaro. In 1905 I took my exams in the kyyoga and kysuahali languages and began to work as a missionary in the neighboring district of Mvik. There was but a very moderate school building, and in order to have a shelter before the rains began I built a small hut there for about 100 rupies (about 130 DM). Already on June 26, 1906, I could baptize the first 26 catechumens. Up to the First World War I had a congregation of 620 souls already. However, soon after the beginning of the war my work was interrupted. The former German colonies were taken over by the English and in 1920 I was expelled. After 17 years of work I had to leave the flourishing mission station with a church, other utility buildings and a cultivated garden. What was going to happen to my parish? Would it not die out with no European supervision? - I was worrying.

I returned to Germany, took my exams at Dresden and was ordained as a pastor. Up to 1937 I was a pastor in Saxony. My parish of Mvik, however, I still had not forgotten, though I had exchanged not a single letter with it--it was forbidden. The only bond remaining was prayer.

In August 1952, suddenly I received three letters. They were sent to me from Mvik. The one was written by Manase Lavno, a teacher, the other thoroughly typed by three laymen baptized by me: Ndesario Mlai, Sebadajo Njau and Abeli Male. The third was written by two younger men but their names were familiar to me. (One must not forget I have been away from Mvik for 32 years!) They were the two present pastors: Kaleb Mangesho and Nathanael Ngovi.

Here is one of the letters:

"Our pastor missionary Stamberg, we send you sincere greetings and would like to know: are you still alive, you, your bibi (wife) and the children. We trust in God's mercy and hope that you all are well. As to us, God's blessing rests upon us, we are alive and fine. We were so happy when we learned to know that pastor Stephano Moshy, son of Reuben, will attend your meeting in Udachi (in Germany), and we were so glad that we were able to send by him this letter and tell you a little of what happened after you left us.

"Our chief, Udemasi, was baptized and received a new name: Solomon. He, however, already has been called away by God. The man who is our present chief is the son of the late Solomon. His name is Kohanga. He too has been baptized and his new name is Haribdieli.

"There are 7875 members at present in our congregation. With God's help we have built a large church without any help from the Mission Welfare. It is a brick building with a tinned metal roof. Its floor is of concrete. And there is room for about 2000 men. On July 28, 1940, it was consecrated. We have started with a church building also in the district of Kondena, where Joel and Mariki held their school some time ago. The walls are already erected, now we must just take care of the rafters.

"In Mvik we have 10 schools with 42 teachers at present. We have two pastors.

Their names are Kaleb Mangesho and Nathanael Ngovi, the son of the old Jeremia Ngovi. The teachers, who assist in preaching and instructing the catechumens, are: Philip Kivelu, Manase Lavno, Luke Maviki, Naphtalis Lymo and David Urio. These men, as well as the pastors, are paid by the congregation itself without any support by the Mission Welfare. The church treasury is in our own hands and the Karani (bookkeeper) receives his salary from the congregation. His name is Zephanya, the son of Ioti Ngovi. We have built a parish house of 4 rooms. The one is for the pastors, the other for the karani, the third is a depository and the fourth for the deacon meetings. The number of deacons is 46.

"We send our love to you, to your bibi (wife) and the children. The Lord God may provide us with a new opportunity of writing you once more. If it will not be granted to see each other in this world, may God grant that we meet above with Him. Amen.

"Please do not be angry with us and do not think that we have written to you in order to boast. We just wanted to tell you about your first congregation at Mvik, hoping that you will be a bit pleased.

"Remain with peace, bvana (sir), we are your children here at Mvik!

Ndesario Mlai. Sebedajo Njau. Abeli Male."

* * *

My children are not wrong. I was pleased indeed, for the most happy moment in the life of a missionary is that when he, after years of perplexity, receives the news that his work has been blessed. And how could it be otherwise? It was certainly done in the name of Christ! (Cf. Matt. 28:19) In Ps. 72, which since long ago has been understood as pointing to Christ, it reads:

May His name endure forever, his fame continue as long as the sun,
May men bless themselves by Him, all nations call Him blessed!

* * *

Missionary Fricis Stambergs was born on December 9, 1871, at Kuldiga; he attended the public school at Cere, was an apprentice of a smith, and from 1892 to 1896 was in the armed forces at the stronghold of Novogeorgiewsk. From 1897 to 1903 he was a student of the Mission Seminary at Leipzig, and on May 31, 1903, was ordained in the famous Thomas church at Leipzig. In 1912/13, for about one year and a half, he was in Latvia and gave speeches about the mission work in some 100 different places so making it quite popular. Also the Latvian papers, especially "The Light Of The Gospel," published his letters and information. Now Stambergs is living at Lauterbach, Saxony.

* * *

H. KREICERS

THE RELIGIOUS OPINIONS OF R. BLAUMANIS

II

Bungatins, a farm-hand in the one act drama "The Saturday's Eve," has been described somewhat brighter.

In his early days Bungatins was a stately fellow and was quite willing to support the needy ones. Thus, although his earnings were rather good, he had not saved a penny for himself. When he grew old he spent his days in one or the other homesteads where he was brought in order to have food and shelter. - "Why didn't you save money when you were still young?" asks Marenica, a selfish miser. "Now you can see how foolish you have been," she says. "You have patched others with your own skin." And Bungatins starts to admit himself: if the others think so,

I probably was a fool. There is but one person who conforts him. It is Pupina. "Dear Bungatins," she says, "the righteous conquer the world, but it belongs to the others." Bungatins: "Pupina, when you were a young girl you sang as nicely as a nightingale; now when you are old you talk as wisely as a dove. What does it mean, 'world'?" Pupina: "Everything, dear, everything that doesn't trim a soul: pride, lust, anger, cunning, other men's sweat, luxury, avarice - exactly as it reads in the prayerbook. You have passed all of it."

Bungatins was desperately longing for a bath in the sauna. He did not get there. Nevertheless, his excellent life received satisfaction: "the best friend of his youth" in a vision took Bungatins with him.

Christian virtues have been estimated highly here.

The reviewers of "The Saturday's Eve" have sometimes used the expression that the sauna is as "holy" as church, for the church takes care of a man's psychic purity, the sauna - of physical cleanliness. We probably will not be wrong in thinking that sauna in this case symbolizes a human's earthly life and its undertakings. The latter too must be good and clean; thus there must be brightness not only on the seventh day but also on the six working days. Here has been touched the same question of faith and deeds which we mentioned already before.

"The Saturday's Eve" was written early in 1908, just a few months before the author's departure. It is recognized that in his hero Bungatins, the author has described himself. And it must be said here that in his private life the great writer was really very helpful - morally as well as materially - just like Bungatins in "The Saturday's Eve." He protected a great number of writers who were beginners in writing then: K. Skalbe, J. Akuraters, A. Austrins, J. Jaunsudrabins, K. Strals, K. Kruza, L. Laicens. He corrected their works, he worried about their health (K. Skalbe). He bought a topcoat for Skalbe, he gave money to Niedra, E. Melngailis and others. In 1905 was published "How I Sailed To See the Maiden of the North", a fairy tale by Skalbe. There in the limited "Prophet" of the Island of Peace and Contentment, Blaumanis recognized the description of himself. Nevertheless his kind attitude towards Skalbe did not change! Almost all of the mentioned youth were enthusiastic about the revolution of 1905. Blaumanis was that "reactionary" who tried to "use the brakes" and argued with them. However when the terror began, Blaumanis was on the side of the persecuted with his whole heart. For instance, he visited Akuraters in jail, brought him food there and gave him money.

Blaumanis carefully observed the servants in Braki and was a real father in all their needs (cf. Milis Kraujins). Out of the farm-hand P. Licitis he tried to make a writer; and he was deeply depressed when not far from the railroad station Koknese he discovered a man who lived in terrible conditions. He showed this to others and wrote about it in the Latvian and German papers.

They who have had the privilege of seeing Blaumanis all talk about his hospitality, kindness, helpfulness and his active partaking in other people's destinies. Also the author of these lines, who was a shepherdboy then, can bear witness that Blaumanis really was a true Bungatins, whose "heart was always warm for (doing) good."

Turning the pages of Blaumanis works carefully, one would find more lines where religious problems have been touched. For instance, one would find almost all the problems of the ten commandments there, though, I think, it would not be something new or peculiar.

Dudars, Lize, Indrans sen., Pupina, Bungatins, are literary images. Shaping and describing them, the author has shown also their religious and moral viewpoints and feeling. We can take it for granted that they are in conformity with the author's

viewpoints and insights in general.

Nevertheless, we are curious of one thing more: are there not any works where he has expressed his viewpoint not through literary images but directly? There are such works.

* * *

Pastor O. Gulbis

THE KING SMILES

There was a full moon in the skies, and three men were going their way straight over the fields. Having crossed a barren wheat field, at the lightning stricken sycamore they reached the village road and stopped for a while. They were dressed as peasants, but it seemed they were not of this village, for they hesitated entering it. Probably they were too exhausted. At least this could be said about the oldest amongst them--he leaned upon the trunk of the tree and closed his eyes.

Trees, as every one knows, are mute. And the sycamore is not a peculiar tree. One can find it in every village in Palestine. Nevertheless the man with his eyes closed felt tempted by it. This tree persuaded him to sleep. And he was tired. He had not slept for weeks. But this was not the right place for sleeping and to-night - - the elderly man, from his shoulders upwards taller than his companions, shuddered, no, it was not a good thing which he was intending to do to-night, but there was no other way left...

Having stood for a while with his eyes closed - he felt a little dizzy - the tall man opened his eyes.

The village, as if on the bottom of a silver lake, was lying just in front of him. The small white houses propping each other looked as friendly as a family, the members of which support each other.

"Where is that shoulder upon which I could lean?" the tall one said almost without moving his lips.

His companions turned back, looked at him and at each other. "He's babbling again," they thought.

In the meantime, paying no attention to his companions, the tall one had made quite a speech, of which a listener with more indulgence would have figured out at least this much: the tall man is feeling very lonesome and abandoned, no living creature can help him, but he needs help badly...

Having summoned his strength and having gotten rid of his dizziness, the tall one asked:

"Where is it?"

"Over there, on your left..." one of his companions stretched out his arm.

The tall one wrapped himself in his coat and pulled his headdress down.

"Let us go!" he said.

The house at which they stopped seemed to be an outcast of the friendly family. It stood apart and was grown into weeds, reminding one of an abandoned grave. Nevertheless it seemed occupied by people. In its small window there was something like a curtain which was shaken by the draught; and a black cat, one of whose duties it seemed was to clean the dishes of the house's occupants, disappeared into the weeds.

The tall one stretched out his arm and knocked at the door, but he had to repeat it twice until a voice was heard from the inside.

"What do you want?"

"Let us in!" the tall one ordered.

There was a flash of light in the window. The rail was pulled back and the host appeared on the threshold. It was a tall and crooked old woman. With her big eyes, reminding one of an owl, she examined the trio and let them know her decision.

"Come in!" she said in a man's voice.

As a matter of fact the house, like almost all the houses in this village, was just one room: there was a fire-side and a plank-bed at the wall - that was all. This room, however, was different. There were lots of herbs and roots withering and bound like brooms: They were either put upon the cross-beams under the roof or under the bed. It looked pretty much like a witch's home.

"What d' you want?" the old woman repeated, but in a much milder way this time. These men did not say: Come with us, they said: Let us in! This made a great difference to her, and showed that things were not too bad. "What do you want?"

"Divine for me," ordered the tall one, touching the roof with his head.

The old woman crossed her arms.

"Divine for me, divine for me" she aped. "Don't y' know that Saul has cut off the diviners?... Ah, ah, ah, - ah, ah, ah." One could hardly distinguish whether she coughed or laughed. "Do y' really think I will put my head into your snare, my head ... (she obviously was very fond of her head). There is no diviner here. Be gone!"

"Woman," now one of the tall man's companions saw that his time had come to mix in. "You can say that to your tomcat, not to...a" he stopped. "We know what you are - a medium, we know everything about you. Don't decline!"

It is hard to say what was the factor that convinced her: was it the tall man who swore not to betray her, or was it a piece of gold, which suddenly resounded at her feet, the thing that matters is: she was willing.

"Well, what do you want? Whom shall I bring up for you?" she asked.

"Samuel," said the tall one. "Bring up Samuel for me."

The tall man's companions were prepared for something like this. They had found this witch, though it had not been easy: Saul really had cut off the mediums and the wizards from his land. Nevertheless, hearing this wish they started. Samuel was dead and a large crowd of mourning people had buried him in Ramah. Even more - Samuel was a man of God, a seer, the man who had anointed the king. Could such a man be disturbed?

The witch too seemed scared.

"You want Samuel?" she said thoughtfully, and put a handful of twigs upon the coals. A yellow flame rose from the fire-place and a long shadow stretched upon the walls. She looked for a while at the fire, then she began to moan as if dying:

"O dear, O dear... I have been cheated..."

"What is it?" the tall one asked quite frightened. "What do you see?"

"You are Saul, you have come to kill me."

The visitors grew pale. The king was recognized by the witch. All their coming seemed to be in vain. Nevertheless, Saul had handled armies, there were no difficulties for him in calming down a single witch.

"Don't be crazy," he said in a silent but calm voice. "Do you really think a king would leave his army and come to catch an old woman in the middle of the night? Have no fear; tell me, what do you see?"

It looked like the king's speech had made sense to the old woman. She took a bunch of herbs from the rafters, and murmuring the words of the spirits threw them into the fire. A flame flashed again - this time it was blue and blue smoke filled the room.

"I see a god coming up out of the earth," she whispered.

"What does he look like?" the king asked with a shudder.

"I see an old man. His face is withered, his lips pressed... he is wrapped in a robe... His eyes are flashing like coals... O, he is angry, very angry..."

The king bowed with his face to the ground.

"Why - - have you - - disturbed me? What - - do - - you - - want from me?"

Saul looked for something to lean upon. Was it the same witch's voice or was it really the voice of Samuel - the voice of a husky and angry old man - he did not try to figure it out. His mouth opened and words poured out like water from Moses' rock.

"Samuel, I'm alone, I'm feeling as lonesome as a tree... I don't know... I wanted to ask you... The Philistines are warring against me and David is with them... and you are gone to the fathers... and God has turned away from me and answers me no more, neither by prophets nor by dreams... I'm afraid, Samuel, and I don't know... What shall I do, Samuel?"

The old woman threw a new handful of herbs unto the coals and thereafter the same husky voice was heard.

"Do you feel now... Do you feel now Saul, how it is when men don't care for God? Do you feel now, Saul? You mastered the Ammonites and the Amalekites, you have succeeded even in handling the Philistines, but not God, not God, Saul..."

For a while there was silence. The flames let down, then suddenly flashed again. The angry voice continued.

"The Lord has torn the kingdom out of your hand... Tomorrow you shall be with me, you and your sons..."

The voice disappeared as if somebody would have sunk into the earth. The coals had become dim in the fireplace, and Saul had fallen full length upon the ground.

The old woman clapped her hands, leapt over the king as if having wings, and opened the door. The fresh outdoor air brought Saul again to his senses.

"When did you eat last time?" the witch asked, holding her hand upon the king's forehead.

"I don't know...yesterday... I think it was yesterday..." the king replied in a faint voice.

"Look, that's not good," the old woman said as if to her own son. "I have

harkened to you, and now you also harken to me. I'll get something for you to eat."

A fallen man is grateful even to a dog that abides with him for a while. The king was touched by the old woman's care. He saw an outstretched arm, but he did not want to hold on to it. He felt the same dizziness again - as if he were in an untied boat upon the waves. The shore came closer and went away again. Suddenly there was no shore at all - just black water around him. He, however, was not afraid anymore. He felt like a prisoner brought to the place of his execution. There was no fear in his heart, just the feeling: now soon everything will be over. And he had just one wish - to be let alone. However, urged by his servants and by the woman, he arose from the earth and sat upon the bed. The fire was burnt out. The woman was taking care of the late supper outdoors, and his servants were standing on the threshold and chatting. Saul was alone - as usual and now even more. But he did not care. Now may come what should come. God had called him, he obeyed, and did his work as good as he could. But it seemed he did not know how to do it. He did not understand... Yes, there was many a thing which he did not understand. Why was he chosen by God to be a king - a peasantboy Saul, the son of the Benjaminite Kish? He did not want to be king. He had not searched for a king's position. Why did people say he was ambitious? He just did not like injustice, and - he expected just a little bit of gratitude, and kindness and recognition. People did not begrudge him that. David was the favorite of the people as well as of Samuel. Had Samuel told him ever: Well done, Saul? No, Samuel just accused and criticised. Well, from a hurt old man one could not expect a different attitude. When Samuel knew the right way to do things, why didn't he do them himself? Now the people took the reins out of his hands and he allowed it. Was it God's will? Was he doing God's will then? The man who was supposed to be his only support during these twenty years had just criticized him and to-night he had said...

Saul took his hands from his face. There was something glimmering on the floor. "It seems a coal has fallen out of the hearth," he thought. "It should be put back, there are so many herbs here, they can catch fire" - nevertheless after a while he had forgotten his intention completely.

Aye, Jonathan was right: no one says thanks to a farmer either. When his fields are flourishing a farmer must be satisfied. However, did Saul's field flourish? The Philistines were attacking again and David was with them. He had news... Every peasant had the right to give his homestead to his son - and he, Saul, could he? They said David was better than he. All right. But what about Jonathan? Was David better than Jonathan? Jonathan was too kind-hearted, too yielding, too humble. Saul would be pleased more with him if he would have been stronger, more obstinate, more self-confident... All right - David will be the king. But why should Jonathan die? ...

It seemed there was one more coal fallen out of the hearth. Now he should stand up, but - - goodness! - what was it? Both coals rolled slowly towards him! Had his hour already come? The king pressed the edge of the bed with his hands. His heart beat dully and heavily. His hands trembled a bit. However - nothing happened - just a soft and warm shoulder pressed against his leg.

"Dear me!" the king murmered, lifted up the witch's cat upon his knees, caressed his velvety back and - smiled. Now come what must come - he was ready.

* * *

There was a full moon shining in the skies. On Mount Gilboa two Philistines tired themselves with a slain enemy.

"Lift it, lift it! You've got two hands. O, we failed. You fool!" One of the Philistines stretched out suddenly. "Let your sack alone, fool! Throw away that garbage! This man's sword alone is more valuable than all your rubbish."

The so-called fool looked at the sack in his hand and scratched his neck. His friend might be right. The sword looked valuable indeed. But it was not easy to get it. The slain man laid upon his stomach like a fallen tree and of the sword one could see but its bloody end.

"No," he said, after a while's consideration. "I won't throw my sack away. There are many good things in it," and he started to count the sandals and the bracelets and the helmets which he had taken from the dead ones. "No, I won't do that. And you won't give me this sword anyway. You take the good things yourself."

"Don't talk so much, let's try again," the first Philistine said. He had just one hand and was called the "One-Hand."

The "fool" let his sack down and now doing their job with three hands they turned the slain enemy on his back easily.

"Look," said the "fool." "He has gotten also an arrow in his throat. But such a big fellow wouldn't have died from that. It was the sword which killed him. Well our soldiers have strong arms indeed."

"Shut up, you fool," the "One-Hand" said roughly. "Don't y' see - that fellow has fallen upon his own sword. But it is... it is..." The Philistine had made a discovery that made him quite excited. "It is... Well, what a hit, what a good hit..." and he began to work.

The Philistine was right. It was king Saul. With his eyes widely open he stared up to the skies and - at least the Philistine thought so - smiled.

* * *

Dean E. Bergs

THE CORONATION OF QUEEN ELIZABETH II

In Great Britain the ceremony of the coronation is more than one thousand years old. It was written later, in the days of Richard II (1377-1399), and this text has prevailed during these 600 years. The coronation of queen Elizabeth II was performed according to the same ceremonial. For the first time in the history of England an Evangelical Lutheran pastor was also invited to the coronation in the Westminster Abbey.

Beginning at 6 a.m. the invited guests arrived at Westminster Abbey. In the western part of the church, like an amphitheatre, the seats were set for the observers. There were places for several thousands of them. The outlook was fine--spectacular uniforms and decorations, ladies in evening dresses. Here and there one noticed also observers in common clothing. In the central passage the ushers were busy seeing the guests to their places. About 9 A. M. arrived the first representatives from abroad. In a solemn, very slow manner, and at the sounds of music, they marched to their places.

Shortly before 10 A.M. the royal prerogatives were carried from the altar through the church, while the choir chanted a special hymn. Then came the royal family, and after them princess Margaret and queen mother Elizabeth, to whom the observers bowed reverently. After a short while - in the meantime the passage was cleaned from dust once more - the queen's procession was introduced by the leading clergy and the most important noblemen, by the flagbearers and prime ministers. Old Churchill and the Duke of Edinburgh with his escort concluded the procession. The crowns of the royal guests were carried by pages. Then the royal prerogatives were carried again through the church: the rod, the sceptre with a cross, golden spurs, swords, the orb, the crown as well as a Bible, a communion cup and paten. Then came the queen herself, accompanied by two bishops. Earnestly she looked in front of her, as if being aware of her great responsibility. The

spectators bowed deeply to her.

When all the procession had come into the main part of the church, the Archbishop of Canterbury turned to the four ends and asked four times: will the people give an oath of loyalty to their queen and serve her? Each time there was an affirmative answer and an exclamation: "God, save queen Elizabeth!" Trumpets reaffirmed it. Then the queen gave her oath, replying clearly and distinctly. A Bible was then presented to her. The service began with the confession of sins, and the Epistle (Peter 2:13-17) and Gospel (Matt. 22:15-22) reading. The Nicene Creed was chanted, the anthem "Come Holy Ghost" (Veni Creator Spiritus) sung, the prayer was said and the queen anointed. Afterwards the royal prerogatives were offered and royal robes put on. Then the archbishop put the crown unto the queen's head. Everybody shouted: God, save the queen! The princes and princesses, the peers and others put their crowns on their heads. The trumpets sounded and the shooting of cannons announced that the coronation had been done. After a prayer and benediction the queen ascended to her throne and received the oaths of loyalty. Once more the trumpets were blown and the audience shouted: God, save queen Elizabeth! The queen and her husband, the Duke of Edinburgh received holy communion, and the service ended with the anthem: "Lord God We Praise Thee." When the high guests were prepared to leave the Abbey, the whole congregation sang the national anthem and the procession left in the same manner as it had come in.

The coronation demonstrated the close relations between the state and the church. On both sides of the Archbishop of Canterbury there were two soldiers marching, armed with swords; the queen was accompanied by two bishops, and in her escort there were the high clergy as well as noblemen.

One had the impression in the church that only the highest clergy and aristocracy took part in the coronation. In the procession one could see but those. Also the spectators were but selected guests. And that was the idea centuries ago. Nevertheless, the great crowd outside was informed by radio and it waited patiently until the procession passed by and it could hail the crowned queen.

Some days later the queen, with her husband the Duke of Edinburgh, drove through the city in an open car. They were received with cheers. May God grant that the expectations with which the people received their queen are fulfilled.

* * *

THE PRESIDENT AND CHURCH

Since General Eisenhower has become President and a member of the National Presbyterian Church, "the Church of the Presidents" cannot embrace all the church attendants. From 600 to 800 are left outside most Sundays. Nevertheless lots of them do not want to get in anyway. They have come to "see Ike". And their expectations have been fulfilled in general, for the President is a diligent churchgoer.

* * *

PLEASE BE ADVISED that with this issue of "Majas Draugs" the English translation distribution will be terminated. The Latvian paper will continue, and a copy of the English translations shall be on file in the Division of American Missions office, 327 South LaSalle Street, Chicago 4, Illinois, and at the National Lutheran Council Library, 50 Madison Avenue, New York 10, New York.

- - - - - - -

* * * *